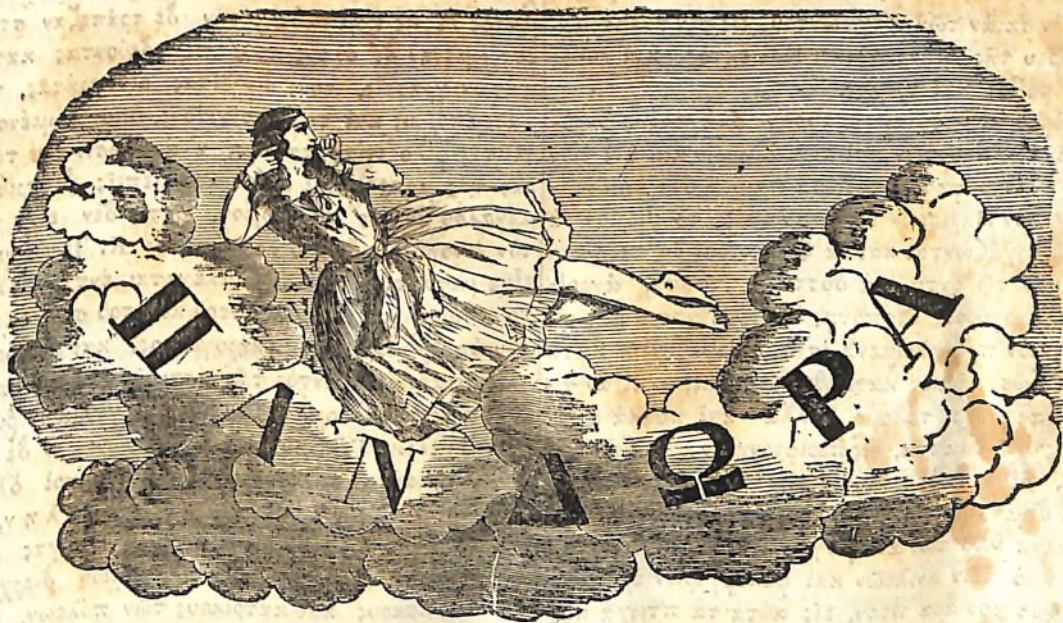

15 ΜΑΙΟΥ. 1852.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

ΦΥΛΛ. 52.

ΛΗΣΤΡΙΚΑ.

—ο—

Μία τῶν θέσεων τῆς Γαλλίας ἐν ᾗ δραστηριώτερον καὶ τελειότερον ἀσκεῖται ἡ ὑφαντικὴ βιομηχανία, εἶναι τὸ χωρίον τὸ καλούμενον Μέγα Φρενοχώριον. Τὰ λινὰ καὶ μεταξωτὰ αὐτοῦ ὑφάσματα ἀμειλλώνται πολλάκις πρὸς τὰ Ἰνδικὰ κατὰ τὴν ποικιλίαν, πρὸς τὰ τῆς ἀράχνης κατὰ τὴν λεπτότητα. Ἐννοεῖται ἄρα τὸ χωρίον τοῦτο εἶναι πλούσιον, καὶ ὅτι ὁ πολιτισμὸς πρέπει νὰ προοδεύῃ ἐν αὐτῷ οὐχ ἥττον ταχέως, ἢ ἐν τισὶ τῶν ἐλασσόνων πόλεων, αἵτινες κομπάζουσι μὲν ὡς ἔδραι ἐπάρχων, δὲν προχωροῦσιν ὁμῶς ὑπὲρ τῆς ἐν βῆμα καθ' ἐκάστην ἐκατονταετηρίδα· ὥστε τὸ Μέγα Φρενοχώριον ἐδύνατο ὡς καὶ νὰ πιστεύσῃ ὅτι εἶναι πόλις, ἢ καὶ κωμόπολις, ἂν μόνον εἶχεν ἐν καφ-
φενεῖον. . . ἐν καφφενεῖον! τὸ πρῶτον τοῦτο σύμ-
πτωμα τῆς ἀνθρωπίνης προόδου, τὸν πρῶτον ἀρμο-
νικὸν δεσμὸν μεταξὺ κεφαλῆς καὶ στομάχου, τὴν
πρῶτην μετέβασιν ἀπὸ τῆς ὑλικότητος ἣτις ἦδη ἄρ-
χεται σκεπτομένη, πρὸς τὴν διάνοιαν ἣτις ἐτι μερι-
χνα περὶ τῆς χωνεύσεως. Ἀλλὰ τὸ Μέγα Φρενοχώ-
ριον δὲν εἶχεν εἰσέτι ὑπερπηδῆσαι τὴν γραμμὴν τὴν
διαφοῦσαν τὴν τραχείαν ἐργασίαν ἀπὸ τὴν ἀνετον
ὀκνηρίαν, τὴν θύουσιν τῇ φιλοκαλίᾳ· ὁ νέος φοινῖς
τοῦ πολιτισμοῦ δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐξέλθει ἀπὸ τὸ ἀ-
γροῖκον ὥν του.

Ἀλλὰ περιεργότατος εἶναι τῆς τοιαύτης μεταπλά-
σεως ὁ ἀγὼν, ὅταν ὁ νέος βλαστὸς, ἄρτι τὸν τραχὺν
διαρρήγνυν φλοῖον, ἐτοιμάζεται ν' ἀναπετάσῃ εἰς
τὸν ἥλιον τὰ νέα του φύλλα· κωμικώταται αἱ προ-
σπάθειαι τοῦ χωρικοῦ ὅστις σχηματίζεται ὡς μεγα-
λοπολίτης, καὶ τῆς τραυλιζούσης του διανοίας αἱ

πρῶται ἐπιδείξεις, ἐνῷ πλὴν τῶν χειρῶν τοῦ ἄλλο
οὐδὲν τι ποτὲ δὲν ἤσκησε, καὶ οἱ ἀνεπιδέξιοι του χαι-
ρετισμοί, οἱ προτικόπτοντες εἰς τὰς νεουργεῖς σανίδας,
τὰς ἄρτι διαδεχθείσας τὸν πεπατημένον πηλόν.

Πρὸ τινων ἐτῶν συνεχεῖς καὶ οὐ μικραὶ κλοπαὶ εἶ-
χον διαταράξει τὴν ἡσυχίαν τοῦ δήμου τούτου, καὶ
μὴν ποτὲ δὲν παρήρχετο χωρὶς καταμηνύσεις νὰ διευ-
θυνηθῶσιν εἰς τὸν δήμαρχον ἢ τὸν εἰρηνοδίκην. Αἱ ἀ-
νακρίσεις ἐγίνοντο καθ' ἐκάστην, ἀλλ' ὅλαι ματαίως·
οἱ ὑποπτοὶ τοῦ χωρίου ἐτέθησαν ὑπ' αὐστηρὰν ἀστυ-
νομικὴν ἐπιτήρησιν, ἀλλ' οὐδεμία κατ' αὐτῶν εὐρέθη
αἰτία. Τὰ πέριξ δάση ἀνηρευνήθησαν ἐπιμελῶς, καὶ
τινες ἀγύρται συλληφθέντες κατεκλείσθησαν εἰς τὴν
ἐπαρχιακὴν φυλακὴν. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ κατ' αὐτῶν
οὐδεμία ἀποχωρῶσα παρουσιάσθη ἀπόδειξις, καὶ ἐνῷ
αὐτοὶ ἦσαν καθειργμένοι αἱ κλοπαὶ ἐξηκολούθουν
πάντοτε, ἀνάγκη ἦν ἀλλαχού νὰ ζητηθῶσιν οἱ κλέ-
πται. Μισόξενος δισπιστία κατέλαβε τὸ χωρίον ἐλό-
κληρον πρὸς πάντας τοὺς διερχομένους διὰ τοῦ χω-
ρίου ἢ καταλύοντας εἰς αὐτὸ, εἴτε κλητῆρες ἦσαν, εἴ-
τε μεταβατικοὶ οἰνοπῶλαι, οἱ ἐντιμοὶ καὶ χαριέστα-
τοι ἐκεῖνοι βιομήχανοι, ὧν τὸσον παιδρὰ εἶναι τὰ
μειδιάματα, αἱ χειραψίαι τὸσον συνεχεῖς καὶ ἐγκάρ-
διοι, καὶ αἱ ὑποσχέσεις τὸσον σταθεραί. Ἐκτοτε ἐξω-
ρίσθησαν τοῦ Μεγάλου Φρενοχωρίου ὅλοι οἱ μικρέμπο-
ροι, οἱ πωλῆται γλυκισμάτων, οἱ παντὸς εἶδους πε-
ριοδεύοντες πραγματευταί. Οὐδεμία τῶν περιφορητῶν
βιομηχανιῶν δὲν ἐτόλμα νὰ παρουσιασθῇ· οἱ ἐπαί-
ται τῶν πέριξ δήμων δὲν ἐπλησίαζον οὔτε τὰς ἀμ-
πέλους αἵτινες περιστοιχίζον τὸ χωρίον. Τῆς ἐκκλη-
σίας τοῦ ὁ ὑψηλὸς πύργος ἔνευε μακρόθεν ὡς φόβη-
τρον εἰς τοὺς ὁδοιπόρους, καὶ τοὺς ἀπεμάκρυνε· καὶ

φυλακῆς. Πάντες δ' ἐπευφημοῦσαν εἰς τὸ μέτρον τοῦτο, πάντες ὡμολόγησαν ὅτι ἡ νυκτοφυλακὴ δύναται μόνη νὰ σώσῃ τὸ χωρίον ἀπὸ λεηλασίαν ἐντελῆ· ἀλλ' ὅταν ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ ὁργανισμοῦ τῆς νυκτοφυλακῆς ταύτης, οὐδεὶς τότε παρέστη· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἂν αὐτοὶ ἐγκαταλείψωσι τὴν οἰκίαν των, ἡ γυνὴ των δὲν δύναται βεβαίως νὰ τὴν ὑπερασπίσῃ μόνη κατὰ τῶν κλεπτῶν· οἱ δὲ δὲν εἶχον ὀρεῖν νὰ σφαγῶσι διὰ νυκτὸς ὑπὸ τῶν δεσποτῶν τῶν δεσποτῶν, οἵτινες ἀναμφιβόλως ἦσαν οἱ τὰς κλοπὰς κακ' ὑγχοῦντες ἐκεῖνας· ἄλλοι δὲ συζητοῦντο ὅτι μετὰ τοὺς κόπους τῆς ἡμέρας εἶχον ἀνάγκη τὴν νύκτα μικρὰς ἀναπαύσεως. Καὶ οὕτως ἕκαστος ἐπρότεινεν ἐξαίρετους λόγους εἰς τὸν δήμαρχον καὶ τὸν εἰρηνοδίκην, οἵτινες ἀναγκάσθησαν νὰ ζητήσωσι τὴν ἐπέμβασιν τοῦ ἐπαρχοῦ ὥστε τέλος διὰ συνεργείας αὐτοῦ ὁργανίσθῃ ὅπως δῆποτε ὑπηρεσίᾳ νυκτοφυλάκων τέσσαρες δηλαδὴ ἄνθρωποι, τρεῖς ἔχοντες λόγους, δύο πύραυλα, καὶ εἰς πυροβόλον, ὥφειλον ἀνά πάσαν νύκτα νὰ παρέρχονται πάσας τὰς ὁδοὺς τοῦ χωρίου.

Ἀλλὰ πόσους ἀγῶνας εἶχον νὰ ὑποστῶσιν οἱ δυστυχεῖς ὧν ἤρχετο τῆς φυλακῆς ἡ σειρά· ἐκτὸς τοῦ ψύχους, ἐκτὸς τῆς βροχῆς, ἐκτὸς τοῦ πηλοῦ, καὶ τοῦ ὕπνου ὃν ἔπραπε νὰ νικήσωσιν, ὥφειλον ἀκόμη νὰ εἶναι καὶ ἠθικῶς ἀτρόμητοι, καὶ ἄνθρωποι φιλόσοφοι. Διότι οἱ μὲν διηγοῦντο ὅτι περιπολοῦντες εἶδαν μέγα λευκὸν φάντασμα διερχόμενον παρὰ τὸν φραγμὸν τοῦ δημοτικοῦ φυτωρίου· οἱ δὲ διεσχυρίζοντο ὅτι τὸ νεκροπᾶσιον ἦν ἐστοχειωμένον· οὗτος, εἰς νυκτερινὰ μὲν δὲν ἐπίστευε πνεύματα, ἀλλὰ σῶμα δέκα περίπου ἀνδρῶν, ἐρυθρὰ ἐνδεδυμένων καὶ φερόντων ἐπὶ κεφαλῇ τὸν πῖλον τῶν δεσμοτῶν, εἶχε διέλθει πλησίον του· ἐκεῖνος δὲ ἠρίθμησεν ὄχι δέκα, ἀλλὰ εἴκοσι, τριάκοντα, ἑκατὸν, καὶ ἀμφιβολία δὲν τῷ ἔμεινεν ὅτι ληστὰι κατέδραμον τὸν τόπον, καὶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἠνέωξεν ὅλα τὰ δεσμοτήρια, ἐκδικουμένα κατὰ τῶν φιλελευθέρων.

Ἀλλὰ τοὺς φαντασιώδεις τούτους κινδύνους συνώδευον ἄλλοι θετικώτεροι, περὶ ὧν προείπομεν. Αἱ δύο ἀστυνομίαι, ἡ τῶν ἀνδρῶν καὶ ἡ τῶν κυνῶν ἦλθον εἰς ἐμφύλιον ῥήξιν, καὶ ἀπεκρούοντο ἀμοιβαίως. Ἀλλὰ τέλος ὁ ἄνθρωπος, ὡς κύριος τῆς πλάσεως, ὑπερίσχυσε τῆς κτήνους, καὶ ἀπεβλήθησαν οἱ κύνες πρὸς χάριν τῶν νυκτοφυλάκων. Ματαίᾳ ὁμῶς ἀπέβη καὶ αὐτῶν ἡ φρουρά, καὶ τὸ χωρίον ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ του ἐκινδύνευσεν νὰ παραφρονήσῃ.

Ἀφοῦ λοιπὸν οὕτως ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ Φρενοχωρίου ἀπελπίσθησαν ν' ἀνακαλύψωσι κλέπτας ὀξυδερκεστέρους τοῦ Λυγκέως, πονηροτέρους τῆς ἀλώπεκος, ἀορατωτέρους τοῦ ἀέρος, μάγους ἀληθεῖς, οἱς οὐδὲν ἔμεινε κεκρυμμένον, καὶ οἵτινες ἤξευρον ὅσα οὐδ' εἰς ἑαυτοὺς ἐτόλμων νὰ ὁμολογήσωσι πλέον οἱ ἰδιοκτῆται, ὁ ἐπαρχὸς ἐπεμψεν εἰς τὸν δήμον ἕνα πρῶτον ὑπάστυν ὁμῶς συνταξιοῦχον, ὅστις ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ ἐπιθεωρητὴς ἰχνηλάτης τῆς ἐπαρχίας. Ὁδηγίας ἔχων τὰς ἀποχωρήσεις, καὶ πληρεξουσιότητα, ὁ πρῶτος ὑπάστυν ὁμῶς, Ἀνδρέας Γριζάρδος τοῦ πικλῆν, ἀνέλαθε

συγχρόνως καὶ τοὺς τρόπους, καὶ τὸν ὑψηλὸν πῖλον, καὶ ὅλην τὴν στολὴν ἡμιστρατιωτικὴν καὶ ἡμιπολιτικὴν ἀρχαίου ἀποστράτου, καὶ ἀπελθὼν κατώκησεν εἰς τὸ μέγα φρενοχώριον, ἐνοικιάσας οἰκίσκον εἰς τὸ κέντρον τῶν συνελεύσεων τῆς κυριακῆς, δηλαδὴ ἐπὶ τῆς πλατείας. Τὴν αὐτὴν δ' ἐσπέραν τῆς ἀφίξεώς του, καὶ ἀφ' οὗ ὅλον τὸ χωρίον εἶχε σχεδὸν κοιμηθῇ, ἀπῆλθε πρὸς τὸν δήμαρχον, ὃν εὔρε μετὰ τοῦ εἰρηνοδίκου, ὡς εἶχον προσυμφωνήσει διὰ μουσικῆς ἀποστολῆς. Κατ' ἀρχὰς ἐκένωσαν τινὰς φιάλας οἴνου σιωπηλῶς. Ἐπειτα δὲ, ἀφ' οὗ καὶ ἄλλαι τινὲς παρετέθησαν, — διότι τοιαύτη εἶναι ἡ χωρική φιλοξενία· ὅταν δὲν σ' ἀποπνίγῃ, σὲ μεθύει, — ὁ γέρων ἰχνηλάτης ἀνεκάλυψεν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ δήμου τὸν εἰδικὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς του, καὶ τὸ σχέδιον δι' οὗ ἔμελλεν ἀπαλλάξῃ τὸ χωρίον τῶν μαστιζόντων αὐτὸ δεινῶν. Θερμαινόμενος δ' ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὑπὸ τῶν ἀλλεπαλήλων πόσεων, καὶ κυριευόμενος ὑπὸ τῆς ἐπαγγελματικῆς μεταιοφροσύνης, ἥτις μάλιστα μετὰ τὴν παῦσιν ἀναπτύσσεται δραστηριώτερον, ἤρχισε ν' ἀπαριθμῇ τὰ μύρια ἀστυνομικὰ στρατηγήματα, δι' ὧν εἶχεν ἀποκτήσει φήμην ἐν πλησιοχώρῳ τινὶ νομῷ, καὶ ὧν τὸ ἐλάχιστον ἤρκει νὰ ἐξολοθρεύσῃ τοὺς ταραττοντας τὸν δήμον χωρικοὺς αὐτοὺς νυκτοκλέπτας.

— Χωρικοὺς νυκτοκλέπτας, ὅπως ὀρίζετε, εἶπεν ὁ γέρων Λαγρούς, αἰσθανόμενος προσβεβλημένον τὸν ἐπιτόπιόν του πατριωτισμόν. Εὐχόμεθα κύριε ἀστυνόμε, νὰ μᾶς ἀπαλλάξῃτε ταχέως ἀπὸ τὸν πονοκέφαλον αὐτὸν τῶν ἐξ τούτων μηνῶν.

— Ἀ! ἄ! εἰς δύο ἐβδομάδας ὁμιλοῦμεν πάλιν.

— Αἱ! μὴ ἔχετε τόσῃ πεποίθησιν, κύριε ἀστυνόμε. Ἡμεῖς οἱ χωρικοὶ ὅταν θέλωμεν νὰ πυνηρευθῶμεν, πωλοῦμεν καὶ ἀγοράζομεν σὰς τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων.

— Ἡξεύρω ὅτι ἡμπορεῖτε νὰ παίξῃτε τὸν καλύτερον δικηγόρον, καὶ μάλιστα ὁ κύριος δήμαρχος, ὅστις ἤκουσα πόσον εἶναι ἀνοικτομάτης. Ἄλλο ὁμῶς δικηγόρος, ἄλλο ἀστυνόμες...

— Ὁμολογῶ ὅτι ἀσχολοῦμαι ὀλίγον τι περὶ τὴν δικονομίαν, καὶ ὅτι γνωρίζω τὸν κώδικα ὅπως οὖν, ἀπῆντησεν ὁ δήμαρχος μετ' ὕφους μετρίφρονος κατὰ τὸ φαινόμενον, ἀληθῶς ὁμῶς ἀξιώσεις ἐλέγχοντος. Καὶ τότε ἤρχισεν ἀναπτύσσειν τὸ μακρολόγον του θέμα, εἰς οὗ τὴν ἀκρόασιν κατεδίκαζεν ὅλους τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων ὅσοις ἐνετύγχανεν, ὡς ἀποζημιούμενος διὰ τὴν μακρὰν ἠθικὴν διάταξιν, εἰς ἣν οἱ συμπολίται του συνήθως τὸν ὑπέβαλλον· καὶ, ὡς κατὰ τὸ σύνθημα ἔρρεεν ἀπὸ τοῦ στόματός μήκωνος ὑπνοτικώτερα αὐδῆ, ἥτις ἐκκλινεν εἰς νήδυμνον ὕπνον τὴν κεφαλὴν τοῦ γέροντος Λαγρούς, ἔχουσιν τὴν ρίνα στήριγμα εἰς τὴν τράπεζαν.

— Βλέπετε, κύριε ἀστυνόμε, — ὑπέλαβεν ὁ δήμαρχος, δεικνύων εἰς τὸν Ἀνδρέαν Γριζάρδον, — τὸν καλὸν καγαθὸν Λαγρὸν κοιμώμενον. Ἰδοὺ μὲ ποίους ἀνθρώπους συζῶ. Καὶ αὐτὸς ἀκόμη εἶναι εἰς τῶν προυχόντων. Δὲν σὰς ἔλεγον ὅτι ὅλοι κυλῶνται εἰς τὴν ὕλην;

Μετὰ μίαν στιγμήν καὶ ὁ πρῶν ὑπαστυνόμος ἐκυλίετο καὶ αὐτοὺς ἂν ὄχι εἰς τὴν ὕλην, ἀλλὰ τοῦλάχιστον εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Μορφέως. καὶ ὁ κύριος δήμαρχος μετὰ πολλῆς δυσκολίας κατῴρθωσεν νὰ ἐξυπνήσῃ καὶ τοὺς δύο ὑπνώττοντας, οἵτινες ὅπως δὴ ποτε διευθύνθησαν πρὸς τὰς κατοικίας των ἕκαστος, ἀφ' οὗ ὅμως τρεῖς ἢ τετράκις ἐκυλίσθησαν εἰς τὴν ὕλην τοῦ πληοῦ τῶν ὁδῶν.

Ἀμέσως δὲ ἀπὸ τῆς ἐπαύριον, ἡμέρας κυριακῆς, ὁ Ἀνδρέας Γριζάρδος ἤρχισεν τὴν ἐργασίαν του. Εὐθύς μετὰ τὴν λειτουργίαν, ἀπελθὼν ἐκάθησεν εἰς τὸ καπηλεῖον τοῦ τόπου, ὅπου μετ' ὀλίγον συνήλθον ὅλοι οἱ μεγάλοςχημοὶ καὶ ὅλοι οἱ κακοκέφαλοι τοῦ χωρίου. Γνωστὸν ὅτι συνήθως τὸ οὖς τοῦ ἀστυνόμου εἵναι εἶδος ἀκουστικοῦ γωνίου, ὅπου συγκεντρῶνται ὁμοῦ καὶ διακεκριμένως ὅλοι οἱ πέριξ διάλογοι. — ἔχει δὲ τὸ γωνίον τοῦτο καὶ ἄλλην τινὰ ιδιότητα θαυμασίαν, ὅτι καθιστᾷ ἡχηρὰς τὰς λέξεις τὰς μᾶλλον ὑπονοουμένας, καὶ ὅτι κατορθοῖ ὑπὲρ τὰ ἐκφωνούμενα ν' ἀκούωνται καθαρώς τὰ ἐν τῇ διανοίᾳ κρυπτόμενα. Τὸ οὖς τοῦ Ἀνδρέου Γριζάρδου εἶχε τὴν διπλὴν ιδιότητα ταύτην, καὶ ἤσκει αὐτὴν τοσοῦτον ἐπιδεδξίως, ὥστε πολλάκις ληστὰς συνελήφθησαν, μὴ δυνάμενοι νὰ ἐννοήσωσι πῶς ἐπροδόθησαν, λέγοντες τὸ ἐναντίον τοῦ ὃ ἤθελον νὰ εἰπῶσι. Μετὰ ἐν τέταρτον λοιπὸν ὁ Γριζάρδος ἐγνώριζεν ἐκ στήθους ὅλους τοὺς πεπονηρευμένους τοῦ δήμου. Πεισθεὶς δὲ μετ' ἀκριβοῦς ἐξέτασιν τῶν προσώπων, ἥτις ἐπεκύρωσε τὴν τῶν ὠτῶν ἀπόδειξιν, ὅτι αὐτὲ οἱ κλέπται οὗτε οἱ συνεργοὶ των δὲν ἦσαν ἐκεῖ, συνανεμίγη χαρμολύνης μετὰ τῶν φοιτητῶν τοῦ καπηλείου, οἵτινες ὅλοι ἐδέχθησαν ἐγκαρδίως τὸν πολὺν μύστακα, ἐπροκάλεσεν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς κοινῆς περιεργείας, τῶν μυστηριωδῶν κλοπῶν, συνδιαλέξεις οὐχὶ μετὰ τῶν πολυλογωτέρων ἀλλὰ μετὰ τῶν εἰδημονεστέρων, συνεδύασεν ὅσας πληροφορίας ἤκουσεν, ἐσχημάτισε τὴν πεποιθήσιν του, καὶ ἐπανήλθεν εἰς τὰ ἴδια ὡς στρατηγὸς διατάξας ἤδη ἐν τῇ κεφαλῇ του τὸ στρατηγικὸν σχέδιόν του, καὶ ἀπερχόμενος νὰ κοιμηθῇ ὀλίγας ὥρας ὑπὸ τὴν σκηνὴν του, πρὶν ἀρχίσῃ τὴν προσβολήν.

Περὶ τὰς ἐννέα τῆς ἐσπέρας ἐκείνης, ὁ δήμαρχος καὶ εἰρηνοδίκης, εἰδοποιηθέντες ὑπὸ τοῦ ἀστυνομικοῦ Πρωτέως, ἔβησαν εἰς ἐνεδραν παρὰ τινὰ τοίχου γωνίας τοὺς τέσσαρας νυκτοφύλακας, διατάξαντες αὐτοὺς νὰ μένωσιν ἐκεῖ ἀθορύβως, μὲ τεταμένους ὀφθαλμοὺς καὶ ὦτα. Ὁ δὲ ἀγοφύλαξ καὶ ἄλλος τις στρατιώτης ἐν ἀδείᾳ διατρίβων αὐτόθι, ἐπέμνησεν νὰ καταλάβωσιν ἄλλην ἐπίσης ὀχυρὰν θέσιν. Ὁ δὲ πρῶν ὑπαστυνόμος ἐξῆλθε καὶ αὐτὸς τῆς οἰκίας του, καὶ μετὰ μεγάλης περισκέψεως καὶ κρυφίως ἐπροχώρησε μέχρι μέρους καμένου μεταξὺ τῶν δύο ἐκείνων θέσεων. Ὁ ἱερώνυμος Κουτάρδος ὅμως, ὃν ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ ἀξιώματός του ὑπερέχει νὰ μένῃ ἐντὸς τοῦ δημαρχικοῦ καταστήματος, ἔλαβε τὸν κώδικα, καὶ ἐτοίμασε τὰ πρακτικὰ ἀντ' αὐτοῦ δ' ἐξῆλθεν ὁ Γέρον Λαγρούης εἰς κακιδώξιν, καὶ ὅλοι ἐπερίμενον τὸν ἐχθρόν.

Τὴν ἐνδεκάτην εἶχε κτυπήσει τῆς ἐκκλησίας τὸ

βραχνὸν ὠρολόγιον, ὅταν ὁ Ἀνδρέας Γριζάρδος, δακτοῦ νυκτοσκόπου διόπτρου του, ὃ εἶχε προβλεπτικῶς προμηθευθῇ, εἶδεν ἄνθρωπον προχωροῦντα ἀσφρητῇ παρὰ τὸν φραγμὸν, ἐγείροντα ἐνίτοτα τὰν κεφαλὴν καὶ περιβλεπόμενον, ἔπειτα δὲ πάλιν κρυπτόμενον εἰς τοῦ φραγμοῦ τὴν σκηνὴν, καὶ αὐθις ἐπαναλαμβάνοντα τὴν ὁδὸν βραδέως.

— Ἴδού τον, τὸν ἔχω, εἶπε καθ' ἐαυτὸν ὁ πονηρὸς ἀστυνόμος. Προσοχή! Καὶ κρυβεῖς εἰς τοὺς θάμνους, ἀλλὰ χωρὶς ν' ἀποστρέψῃ τὸ βλέμμα ἀπὸ τὴν λείαν του, ἔθεσε τὰς δύο του χεῖρας περὶ τὸ στόμα του καὶ ἐμιμήθη τὴν κραυγὴν τοῦ κούκκου. Ἄμα δὲ ἡ φωνὴ αὕτη ἀντήχησεν, ὁ νυκτοβάτης ἐκεῖνος ἐστάθη· ἔπειτα ὅμως ἐξηκολούθησεν ἀκροποδητῇ κατὰ τὴν πρῶτην διεύθυνσίν του, καὶ ἔγινεν ἄφαντος.

— Ὡ! εἶπεν ὁ πρῶν ὑπαστυνόμος· ἂν ὁ κλέπτης μου μὲ διέφυγε! Πῶς ὅμως νὰ ὑπάγω νὰ τὸν συλλάβω, ὅταν εἶμαι μόνος, καὶ ἐκεῖνοι εἵναι ἴσως πολλοί... καὶ οἱ ἀνόητοι αὐτοὶ δὲν ἤκουσαν τὸ σύνθημα...

Ἀλλὰ τὴν στιγμήν ταύτην φωνὴ κούκκου ἀπεκρίθη ἀπὸ τινος ἀποστάσεως.

— Ἴδού ἔρχονται οἱ ἐπικούροί μου! καὶ ἐνθαῦρονθεῖς, ὁ Γριζάρδος ἐξῆλθε τῶν θάμνων, καὶ ἐπροχώρησε κρυφίως πρὸς τὴν γωνίαν τοῦ φραγμοῦ, ὅπου εἶχεν ἰδῆ τὸ τελευταῖον τὴν σκιὰν τοῦ ἀγνώστου. Θόρυβος δὲ τις τῶν φύλλων, ὡς καὶ δύο ποδῶν ἀλληλοδιαδόχως βυθιζομένων εἰς τὸν πηλὸν, τῷ ἀπέδειξεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἦτον ἀκόμῃ ἐκεῖ. Ἐπειδὴ δὲ τὰ βήματα τοῦ ἀγοφύλακος καὶ τοῦ ἐν ἀδείᾳ στρατιώτου ἠκούοντο ἤδη εὐκρινῶς εἰς τὸ ἄλλο πέρασ τῆς ὁδοῦ,

— Τίς εἶ; ἔκραξεν ὁ ἀστυνόμος· μὲ βίαιον παλμὸν τῆς καρδίας.

— Σὺ τίς εἶ; ἀπεκρίθη ὀργίλως φωνὴ τραχεῖα.

Καὶ τὴν αὐτὴν στιγμήν ἠσθάνθη ὁ Γριζάρδος ὅτι στιβαρὰ χεῖρ συλλαβοῦσα τὸν ἐτίνασεν. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν τὸν ἐμπόδισεν, ἐνῷ ἐπροσπάθει νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν τραχηλὸν του ἀπὸ τὸν ἀγνώστου ὅστις τὸν ἀπέπνιγε, ν' ἀνακράξῃ μεγάλη τῇ φωνῇ.

— Σὲ συνέλαβα κακούργε... Ἐδῶ, σεῖς! προφάσατε!... Αἱ! μὲ πνίγεις, ἀχρεῖ· εἶμαι ὁ ἀστυνόμος.

Ἀλλὰ πυροβολισμὸς τὸν διέκοψε, πυροβολισμὸς ὅμως ὅστις ἀντήχησεν εἰς τινὰ ἀπόστασιν καὶ οὐχὶ πλησίον του, δι' ὃ τὸν ἐξέλαβεν ὡς προελθόντα ἀπὸ τοὺς συνεργούς τοῦ ληστοῦ, καὶ ὑπὸ σπασμωδικοῦ τρόμου κυριευθεὶς, εἶπε τραυλίζων κρυφίως.

— Ἀφες με καὶ σὲ ἀφήνω.

Ἄλλ' ὁ ἀνταγωνιστὴς του, πρὸς ἀπόκρισιν τὸν ἐσφιγγεν ἔτι μᾶλλον, ἐν τούτοις δὲ θόρυβος ἡγέρθη εἰς τὸ χωρίον, καὶ πῦξαν προῖων. Περίφοβα βήματα ἀντήχουν εἰς τὸ ἄνω καὶ εἰς τὸ κάτω πέρασ τῆς ὁδοῦ· τινὰ παράθυρα ἠνοίγοντο δειλῶς, καὶ τινες φωναὶ παιδιῶν καὶ γυναικῶν ἠκούοντο ἀντηχοῦσαι εἰς τὰς καλύβας, ὅπου ὅλοι ἐντρομοὶ ἤκουον τοὺς ἐξωτερικοὺς κρότους, ὡς ἂν εἶχεν ἡγήσει ἡ ἐσχάτη τοῦ χωρίου ὥρα. Καθ' ὅσον δ' ὁ θόρυβος πῦξαν, ἐνθαῦρονόμενος ὁ

πρώην ύπαστυνόμος, είχε κατορθώσει ν' απαλλάξη τὸν τράχηλόν του, καὶ ἤδη αὐτὸς μετὰ πᾶσαν τὴν δύναμιν του ἐσφίγγε τὸν λειμοδέτην τοῦ ἀντιπάλου του, ὅταν τρεῖς ἢ τέσσαρες ἄνθρωποι, τρέχοντες ἐν τῷ σκότει, ἐξήρθησαν ἀκουσίως ἐπ' αὐτῶν καὶ τοὺς ἀνέτρεψαν, χωρὶς ὅμως οὐδέτερος αὐτῶν, καὶ ἂν οὐ ἐπείσε, ν' ἀφήσῃ τὸν ἄλλον.

Αἰφνης ὅμως ἠνεώχθη παρακειμένη τις θύρα, καὶ φῶς λαμπρὸν διεχύθη ἀπ' αὐτῆς. Τότε δὲ ἐγνώρισαν ἀλλήλους οἱ δύο ἀνταγωνισταί.

— Πῶς! σὺ εἶσαι γέρων Λαγρούς!

— Οὐαί! ἄλλο καὶ τοῦτο! ὁ Κύριος ὑπαστυνόμος!

— Σ' ἐξέλαβα ὡς ληστὴν.

— Κ' ἐγώ! Αἱ σεῖς! βοηθήσατέ μας ν' ἀνεγερθῶμεν! Αἱ! κύρ Μῆτρο! φέρ' ἐδῶ τὸ φῶς νὰ ἰδῶμεν ὀλίγον.

— Ἄλλ' ὁ πυροβολισμὸς ἐκεῖνος τί ἦτον, ἐρώτησεν ὁ Ἀνδρέας Γριζάρδος, λαβὼν τὸν λαιμοδέτην του.

— Ναί, τῷ ὄντι, ὁ πυροβολισμὸς ἐκεῖνος; ἐρώτησεν ὁ γέρων Λαγρούς, ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς δύο φυγάδας, οἵτινες τὸν εἶχον ἀνατρέψει.

— Ἐγὼ ἐπυροδόλησα, ἀπεκρίθη ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν μετὰ φωνῆς ἀσθμαιοῦσης, ἣν διέκοπτε προσέτι ὁ τρόμος. Καὶ τὸ κατ' ἐμὲ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐφόνευσά ἕνα, καὶ ἕνα περιήρηνον μάλιστα· διότι νὰ ἤκούετε πῶς ἐδρόντησεν ὅταν ἔπεσεν! Ἦτον ὁ ληστήρχης βεβαίως. Ἀλλὰ μόλις πυροβολῶ, καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοὶ ῥίπτουν τὰς λόγχας των καὶ ἀκόμη φεύγουν, καὶ ἐγὼ μένω μόνος. Ἀπαξ μόνον ἠδυνάμην νὰ πυροβολήσω ἐπομένως ἐφυγα· καὶ ἐγὼ τί ἄλλο νὰ κάμω; Τώρα ὁ εἰσθεμα περισσότερον. Ἀκολουθήσατέ μ' ἐκεῖ κάτω, καὶ θὰ ἰδῆτε.

Ἐν τούτοις εἶχε προφθάσει καὶ ὁ ἀγροφύλαξ μετὰ τοῦ ἐν ἀδείᾳ στρατιωτικοῦ, καὶ λαβόντες ὅλοι ὡς ὄπλον πᾶν τὸ προσταχθὲν εἰς τὰς καλύβας ὅσαι ἠθέλησαν ν' ἀνοιχθῶσι, διευθύνθησαν, τὰς τάξεις των ἐφίγγοντες, πρὸς τὸ μέρος τοῦ τραγικοῦ συμβάντος.

Τῷ ὄντι δὲ ἐκεῖ πτώμα ἔκειτο ἐντὸς τῆς ὁδοῦ, καὶ τὰ μέλη του ἐτινάσσοντο ἀκόμη ὑπὸ σκιρτημάτων σπαρτωδικῶν. Ἐπροχώρησαν τότε, καὶ προσελθόντες, εἶδαν ὅτι ἦτον τὸ πτώμα δυστυχοῦς ὄνου ὅστις ἐξέπνευσε.

— Δυστυχία! δυστυχία! ἀνέκραζεν ὁ φονεὺς, κλαίων ἐπὶ τοῦ ζώου. Εἶναι ὁ Κύρ Μένδιος, τὸν Κύρ Μένδιον μου ἐφόνευσά! ὦ ἄθλιον ζῶον μου! Διὰ τοῦτο ἀντὶ ν' ἀποκριθῆς εἰς τὸν κύριόν σου ὅταν σ' ἔκραξε τίς εἶ! σὺ ἤρχεσο πρὸς αὐτόν, τὴν φωνὴν του ἀναγνώρισε! ὦ τοὺς ἐπαράτους κλέπτας! ὦ! ἂν τοὺς εἶχα! Ἐτελείωσε πλὴν, εἰς τὴν νυκτοφυλακὴν δὲν ἐπιστρέφω. Δὲν μοι μένει ἄλλο παρὰ νὰ φονεύσω καὶ τὴν ἀγελάδα μας τώρα.

Τὸ κωμικὸν τοῦτο ἐπεισόδιον ἐλάττωσεν ὀλίγον τὴν τρέμον ὃν οἱ ἐπάρατοι κλέπται ἐπροξένουν εἰς τὸ Μέγα Φρενοχώριον· ἡ δ' οὐχ ἦττον γελοία πάλιν τοῦ ἀστυνόμου μετὰ τοῦ εἰρηνοδίκου, ἐπαναλαμβανομένη τὴν ἐπαύριον λεπτομερῶς ἀπὸ ὅλων τὰ στόματα, διεσκέδασε πολὺ τὸν δῆμον, καὶ ὅλοι καταγέλων τῶν δύο γερόντων· ὁ δὲ Κ. δῆμαρχος, ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν

νυκτερινῶν συμβάντων ἦν συνέταξε, δυσχερεστεῖτο μετὰ γὰρ ὅτι εἶχε ν' ἀναφέρῃ μόνον τὸν θάνατον ἀθώου κτήνους λαχανοφόρου. Ὁ ἐπαρχὸς ὠμίλησε περὶ τοῦ συμβάντος πρὸς τοὺς φίλους του, καὶ αἱ ἐπαρχιακαὶ ἐφημερίδες τὸ ἐμετάλλευσαν, καὶ ἡ φιλοτιμία τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν τοῦ Μεγάλου Φρενοχωρίου καιρίας ἐλάβε πληγὰς ὑπὸ τῆς σαρκαστικῆς εὐτραπείας τῶν πονηρῶν ἐπιφυλλιδιογράφων. Τὸ κατ' ἡμᾶς ὅμως, θηρεῦμεν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ διηγήσει μόνην τὴν αὐστηρὰν καὶ εὐσυνείδητον ἱστορικὴν ἀκρίβειαν.

Τὰς δ' ἐπομένους ἡμέρας, ὁ Ἀνδρέας Γριζάρδος, δυσανασχετῶν πρὸς τὴν ἀποτυχίαν ταύτην, ἥτις διεκινδύνευε τὴν ἀστυνομικὴν του ὑπόληψιν, ἐξήντηλσεν, ὅπως ἀποπλύνῃ τὸ αἰσχὸς του, πάντα τὰ στρατηγήματα τῆς πανουργίας του, καὶ ἀπαρηγόρητον ἠσθάνθη λύπην ὅταν εἶδε τὰς δολιωτέρας παγίδας του, τὰς σοφωτέρας ἐνέδρας του, ὅλας ματαιουμένας, καὶ τὴν ἀρχαίαν καὶ φοβεράν ἐμπειρίαν του κατεριωνευμένην, περιφρονουμένην, καταρρέουσαν ἐνώπιον χωρὶς κῶν νυκτοκλεπτῶν.

— Λοιπὸν, φύλτατε κύριε ὑπαστυνόμε; τῷ ἔλεγεν ἐνίοτε ὁ γέρων Λαγρούς, μετὰ τινος ἰδιαιτέρως εὐχαριστήσεως, ἣν κατέστειλεν ὅμως εὐθύς, ὅπως προσφέρῃ ἐκ νέου τὴν σύμπραξίν του εἰς τὸν δυστυχῆ θηρευτικὸν κῆν τῆς ἀστυνομίας, καὶ συσχεδιάσῃ μετ' αὐτοῦ νέους τρόπους καταδιώξεων.

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἡ βαθεῖα θλίψις τοῦ Ἀνδρέα Γριζάρδου ἐκορυφώθη μέχρις ἀπελπισίας. Μίαν ἐσπέραν ἦλθε πρὸς τὸν γέροντα Λαγρούην, κατ' ἣν στιγμὴν αὐτὸς εἶχεν ἀποπέμψει τοὺς ἀλωνιστάς του καὶ κλείσει τὰς ἀποθήκας τοῦ σίτου του.

— Αἱ λοιπὸν, εἶπεν ὁ καλὸς καγαθὸς εἰρηνοδίκης, προσφέρων αὐτῷ κάθισμα, καὶ ἀνοίγων μίαν φιάλην νὰ ἰδῶμεν, θὰ εἴμεθα ἐπιτυχέστεροι τὴν νύκτα ταύτην ἀπὸ τὰς ἄλλας; Ἀλλὰ τί πρόσωπον ἔχεις! Αἱ! πῶς τώρα, θὰ σ' ἐξανοίξῃ τὰς ἰδέας ὀλίγον. Καὶ ἐγὼ ἔχω ἀνάγκην νὰ μοι τὰς ἐξανοίξῃ, διότι σὰς ὁμολογῶ ὅτι τὰς ἐξήντηλσα.

— Γέρων Λαγρούη, εἶπεν ὁ πρόην ἀστυνόμος, ἀρνούμενος νὰ λάβῃ τὸ ποτήριον μ' ἐκφρασιν ἀπογνώσεως· κατεστράφη, ἀδελφέ, ἐχάθην. Δὲν θὰ ἐπιζήσω εἰς αὐτὴν μου τὴν δυστυχίαν.

— Τί εἶναι; τί τρέχει; ἠρώτησεν ὁ εἰρηνοδίκης, προσερχόμενος ἐμφροντὶς πρὸς τὸν Ἀνδρέαν Γριζάρδον. Μὲ τρομάζουν οἱ λόγοι σου.

— Κατεστράφη, σὰς λέγω· εἶμαι καλὸς νὰ με θάψουν. Ἄ γέρων Λαγρούη, ἂν δὲν ἐζῶμεν εἰς καιροὺς ὅταν δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τίποτε νὰ πιστεύωμεν, θὰ σ' ἔλεγον ὅτι ὑπάρχουν μάγοι ἐδῶ, καὶ ὅτι ὁ διάβολος ἐστοιχείωσε τὸ χωρίον.

— Νὰ σ' εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, κύριε ἀστυνόμε, δὲν ἐτόλμων νὰ σοὶ τ' ὁμολογήσω, ἡ ἰδέα ὅμως αὕτη μοὶ ἐπῆλθε τριακοντάκις... Πιστεύσέ με, κακὸν δὲν εἶναι νὰ παρατηρήσωμεν ὀλίγον πῶς πορεύεται ὁ βοσκὸς ἐκεῖνος, ὁ Μιχαλογιάννης... Φαντάσου, τοὺς δυστυχέστερους χρόνους ποτὲ δὲν τῷ ἐφόρησε πρόβατον ἐν ὧ τοῦ Πετρή, τοῦ Σινάνου...

— Σοὶ λέγω, γέρων Λαγρούς, ὅτι δὲν θὰ ἐπιζήσω

Ὅτι μὲ φονεύσαν οἱ νυκτοκλέπται σας. Δὲν ἤξεύρεις τί μ' ἔκαμαν; Μ' ἔκλεψαν, ἐμὲ τὸν ὑπαστυνόμον.

— Σέ!

— Ναί ἐμὲ, μ' ἔκλεψαν χθές τὴν νύκτα, ἐνῶ ἐφρουρούμεν ὅλοι ὁμοῦ εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ χωρίου. Μ' ἔκλεψαν τὰ χίλια πεντακόσια φράγκα ὅσα ἔφερα ὅταν ἦλθα ἐδῶ. Καὶ δὲν φθάνει τοῦτο. Ἡξεύρεις τί οἱ ἀχρεῖοι ἀντικατέστησαν εἰς τὸν σάκκον μου ἀφ' οὗ τὸν ἐλένωσαν; Ἀντικατέστησαν τὴν ἀστυνομικὴν ζώνην μου. τὴν ἀρχαίαν μου ζώνην δι' ἧς ἐδοξάσθην τοσοῦτον!

— Τὴν ζώνην σου! . . . Ἄν θέλῃς, μὴ μὲ πιστεύεις· σὲ λέγω ὁμῶς ὅτι αὐτὰ εἶναι μαγικά.

— Δὲν ἤξεύρω τί εἶναι· ἀλλὰ τοιοῦτους κακούργους δὲν ἐπιχειρίζομαι πλέον νὰ τοὺς καταδιώξω. Κάμετε ὅπως ἤξεύρετε, κύριε εἰρηνοδίκαι· δὲν ἐπεμβαίνω.

— Καὶ τί θὰ γίνωμεν, κύριε ἀστυνόμω, ἂν μᾶς ἐγκαταλείψετε;

— Ὅτι γίνετε ὅ,τι θέλετε· ἐγὼ ὁμῶς αὐριοῦ ἀναχωρῶ καὶ ἐπιστρέφω εἰς τὸν οἶκόν μου. Μετὰ στάδιον τοσοῦτον εὐκλεῆς καὶ μακρόν ἐπρεπε νὰ ἔλθω νὰ ναυαγίσω εἰς τοὺς χωρικοὺς τούτους βελαντιοτόμους! Τί ᾔθελεν ὁ ἑπαρχος νὰ μὲ ἀνακαλέσῃ εἰς ἐνέργειαν εἰς τὸ γῆράς μου διὰ νὰ μὲ κατασχύνῃ· ἡ ἐσχάτη δ' ἀπόδειξις φιλίας ἦν σοὶ ζητῶ, γέρον Λαγρούε, καὶ ἀποδείξεις φιλίας πολλὰς μοὶ ἔδωσας ἀφ' οὗτο ἦλθε εἰς τὸ ἐπ' ἀράτῳ σας χωρίον, εἶναι νὰ μὴ εἰπῇς εἰς κανένα τὸ δυστυχεῖς τοῦτο συμβῆναι, καὶ εὐδαίμων ἀκόμη ἂν οἱ ἀχρεῖοι δὲν διασαλπίζουν μόνοι τῶν τὸ κατόρθωμά των.

— Ὅσον διὰ τοῦτο, κύριε ἀστυνόμω, σὰς τὸ ὑπόσχομαι. Ἀλλὰ μείνε ἀκόμη μίαν ἢ δύο ἐβδομάδας· ἴσως εἰς τὸν πυθμένα τοῦ σάκκου σου εὕρῃς καλλίτερον τίποτε, καὶ ἴσως ἐπιτύχῃς ὡς τέλους. Ἡξεύρεις ὅτι ἡ ἐπιτυχία πολλάκις ἔρχεται ὅταν δὲν τὴν περιμένουμεν.

Κατὰ διαβολοῦ τὴν ἐπιτυχίαν, τὸ Μέγα Φρενοχώριον καὶ τοὺς κλέπτας του! Δὲν μένω οὔτε μίαν νύκτα πλέον, καὶ ἂν ποτὲ ἐπιστρέψω, θὰ ἔλθω μόνον ὅταν θὰ κρεμοῦν τοὺς ἀχρεῖους οἷτινες ἀναιδῶς περιεπαῖξαν ἀρχαίαν καὶ δικαίως ἀποκτηθεῖσαν φήμην ὡς τὴν ἐδικήν μου.

Καὶ τῷ ὄντι ὁ Ἀνδρέας Γριζάρδος ἐγκατέλιπε τὴν ἐπαύριον τὸ χωρίον· καὶ πρὸς ἐσχάτον δείγμα τῆς περιφρονητέως τῶν πρὸς τὸν πατριάρχην τοῦτον τῶν ἀνακρίσεων καὶ τῶν καθιερώσεων, οἱ κλέπται τοῦ Μεγάλου Φρενοχωρίου ἐξηκολούθησαν μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του τὴν πανοῦργον βιομηχανίαν των οὔτε δραστηριώτερον οὔτε ἀδρανέστερον.

Ἀλλὰ τέλος ἡ σύμπτωσις ὑπερέτησε τὸ χωρίον ὑπὲρ ὅλας τὰς νυκτοφυλακὰς, καὶ ὅλας τὰς αὐστηροτέρας καὶ ἀκριβεστεράς ἐπιτηρήσεις.

Εἰς τὰ ἑσπέρια τῆς Γαλλίας χωρία ἡ χαρτοπαιξία εἶναι συνηθέστατον πάθος. Τὰ χαρτὰ εἶναι διὰ τοὺς χωρικοὺς ἐκείνους μόνος καὶ ὑπερτάτος ὁρὸς τῆς ἀναψυχῆς, τῶν διασκέδαστων αἰτίνας ἀπαιτοῦσι μέχρι τινὸς διανοίας ἀνάπτυξιν. Τὰς κυριακὰς καὶ τὰς ἑορτάς, ἀφ' οὗ τελειώσῃ τὸ ὁμηρικὸν γεῦμα, δὲν πρόκειται οὔτε περὶ περιπάτου οὔτε περὶ συναναστρώσεως. Εἰς τὸν

χορὸν ἀπέρχονται οἱ ἐρωτόληπτοι μόνοι, καὶ πάλιν δέκα χορεύονται, μολὶς ἔχουσιν ἕνα χορευτὴν. Οἱ δὲ λοιποὶ κάθονται περὶ χωλὴν τράπεζαν, ὅπου τοῖς παρτιθένται δέκα ἢ δώδεκα φιάλαι οἴνου ἢ ζύθου, καὶ ῥυπαρὰ χαρτοπαιγνία· οὕτω παρέρχεται ἡ νύξ χωρὶς οὐδεὶς νὰ φροντίσῃ πῶς ν' ἀφήσῃ τὴν ἑδραν τοῦ. Ἀρχίζει ν' ἀνατέλλῃ ὁ ἥλιος, καὶ τὸν ἀφήνουν ν' ἀνατελῇ μέχρι Ζενίθ, καὶ ὅταν φθάσῃ πάλιν ἡ ὥρα τοῦ γεύματος, καταβροχθίζουσι ταχέως ὅ,τι δήποτε, καὶ πολλάκις χωρὶς ν' ἀφήσωσι τὸ χαρτοπαιγνίον· τὸ ἐσπέρας ἐπέρχεται, καὶ κρατοῦσι τὰ χαρτὰ ἀκόμη, καὶ κλονοῦνται ὅτι ἀπηνυθιμένοι καὶ ὑπὸ τοῦ ὕπνου καταβληθέντες ὅλοι οἱ χαρτοπαῖκται, πίπτουσι κοιμώμενοι εἰς τὴν τράπεζαν. Τότε ἐπιστρέφουσι πάλιν εἰς τὰ βιομηχανικὰ ἔργα των, καὶ μέχρι τῆς προσεχοῦς κυριακῆς ἡ ἑορτῆς αἱ διάφοροι τύχαι τῶν χαρτίων, αἱ διάφοροι περιπτώσεις τοῦ παιγνιδίου εἰσι δι' ὅλης τῆς ἐβδομάδος ὅλων τῶν συνδιαλέξεων τὸ σταθερὸν ἀντικείμενον. Ἐν γένει εἰς τὰ χωρία ἐκεῖνα ἡ χαρτοπαιξία εἶναι οὐχὶ πλέον πάθος, ἀλλὰ μανία. Καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ ἐρίδας ἐπὶ τῶν χαρτίων γεννῶνται αἱ αἰώνια ἐκεῖνα ἀπέχθεια, αἱ ὁμοϊκίσουσαι τὰ διαδοχικὰ μίσση τῆς Κορσικῆς, ἡ, ὡς ἀνωτέρω ἐλέγομεν, τὰς διαδοχικὰς ἑχθρας τῶν Γέλφων καὶ Γιβελίνων.

Μίαν νύκτα χειμερινήν, ἧς τὸ πλεῖστον εἶχε διέλθει, ὡς καὶ ὅλη ἡ προλαβούσα, εἰς χαρτοπαιξίαν, σιγῇ καὶ ἡσυχίᾳ εἶχον τέλος ἐπανέλθει εἰς τὴν οἰκίαν ἐνός τῶν πλουσιωτέρων γεωργῶν τοῦ χωρίου, οὗ πρό τιμῶν μηνῶν εἶχε κλαπῇ μέρος τῶν χρημάτων. Οἱ χαρτοπαῖκται εἶχον ἡ κοιμηθῇ ἡ ἐπιστρέψει εἰς τὰς οἰκίας των· εἰς δὲ τὴν μεγάλην αἴθουσαν, παρὰ τὴν ἡμισέβστον ἐστίαν ἔμενεν εἰς μόνος τῶν συγγενῶν τοῦ γεωργοῦ, ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐκτάδην κείμενος καὶ βαθύτατον ὕπνον κοιμώμενος, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ εἰρηνοδίκου, ὅστις τῶν ἄλλων καρτερικώτερος, ἐξηκολούθει θωπεύων μίαν οἴνου φιάλην ἐξ ἧς ἐξόρπα ἀπ' ὀλίγον, ἀλλὰ συνεχέστατα. Περιεχυμένος νέρος καπνοῦ ποιητικῶς ἀναθρόσκοντο; ἀπὸ τὴν καπνοσύριγγά του, ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του ἔχων ἀχλὺν ἀτμῶν παραδόξως σχηματιζομένων εἰς πολυμόρφων φαντασμάτων ἰδέας, παρεδίδοτο εἰς ἀόριστους καὶ ἡδονικὰς ὀνειροπολήσεις, ὅταν αἴφνης διὰ τῶν ἀλλοκότων μορφῶν εἰς αὐτὸν ἐσχηματίζετο τοῦ κήπου τὸ φύλλωμα, ἀλλαχοῦ μὲν συμποικνουμένων εἰς βαθεῖς σκιὰς, ἀλλαχοῦ δὲ λαμπρῶς φωτιζομένων ὑπὸ τῶν σεληνιακῶν ἀκτίνων, τῷ ἐφάνη ὅτι εἶδε σκιάν τινα διελθοῦσαν, καὶ μετὰ ταῦτα ἀφανῆ γενομένην, καὶ ἔπειτα πάλιν ἀναφανείσαν. Αἱ πάντας τοὺς Φρενοχωρίτας ἀπαύστως ἀσχολοῦσαι ἰδέαι τῶν κλοπῶν, τῷ ἐπεφάνησαν ἀμέσως εἰς τὸ ὑπνὸν σκιάφως τοῦ πνεύματός του· ἀνοίξας δὲ εὐρέως τοὺς ὀφθαλμούς, ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον, καὶ ἐκεῖ εἶδε καθαρώτερον τὴν σκιάν προχωροῦσαν πρὸς τὴν οἰκίαν, καὶ αὖθις ἐν τῷ σκότει ἀφανισθεῖσαν. Μετὰ μίαν δεσπομένην ἡκούσεν ἐλαφρὰ βήματα εἰς τὴν πόρτῃν τὴν πρὸ τῆς αἰθούσης, ἔπειτα δὲ βραδέως ἠνεώχθη ἡ θύρα. Τότε ὁ νεανίας, εὐρωστος ὢν καὶ γεννητός, ἀπηλλαγμένος δὲ παντὸς φόβου προληπτικοῦ, διότι ἡ ἀνατροπὴ τοῦ ἡτοῦ καλῆ, ἔλαβεν ἀμέσως εἰς τὴν χεῖ-

ρὰ τὸν τὸν σιδηρὸν σωλῆνα, ὅστις παρὰ τοῖς χωρικοῖς χρησιμεύει ὡς φῦτα, κατεκλίνθη εἰς τὴν τραπεζάν παρὰ τὸν κοιμώμενον, οὕτως ὁμως ὥστε νὰ δύναται νὰ κατασκοπεύῃ πάντα τὰ κινήματα τοῦ εἰσελθόντος, ὃς ὑπέθετεν ὅτι εἶναι ὁ ἀνέμετος κλέπτης — καὶ ἐπερίμενε.

Κατ' ἀρχὰς εἶδεν ἀμυδρὰν ἀκτῖνα προερχομένην ὑπὸ τὸ ἐνδυμα τοῦ ἀνθρώπου, ἔπειτα δὲ διέκρινε κλεπτοφάνηρον, ὅπερ αὐτὸς ὀλίγον ἀνίξας, διέβηκε τὸ φῶς τοῦ ἀλληλοδιαδόχως πρὸς ὅλα τὰ μέρη τοῦ δωματίου, καὶ τελευταῖον πρὸς τοὺς δύο ὑπνώττοντας, καὶ ἐλθὼν ἐστῆθη πολλὰς στιγμὰς ἐμπρὸς των. Τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ καρδία τοῦ νέου ἐπῆλθεν ἰσχυρῶς ἀνευ ἀμφισβολίας ἀγνῶν δὲ ἂν ὁ ἀγνώστος, δὲν ἦτον φανερός, καὶ τίνες ἦσαν οἱ σκοποί του, ἐσυλλογίζετο ἂν τὸ φρονιμώτερον δὲν ἦτον νὰ ὀρμήσῃ κατ' αὐτοῦ αἰφνυδῶς, ἐπικαλούμενος βοήθειαν. Ἀλλὰ, ἐσκέρθη ἔφηνιδίως, καὶ ἔχω κάμειν ἀπόδειξιν. Ἄς περιμένω μίαν στιγμὴν. . . Ἀλλ' ἂν ἐννοήσῃ ὅτι δὲν κοιμώμαι μίαν στιγμὴν! » Καὶ ἦτον ἔτοιμος ὁ νέος νὰ καὶ με μακρυνώσῃ! » Ὄταν ἤκουσε τὸν ἄνθρωπον μακρυνόμενον τῇ, ἐγερθῆ, ὅταν ἤκουσε τὸν ἄνθρωπον μακρυνόμενον τῇ, τραπέζης. Τότε, δὲ μακρύνων ὀλίγον τὰς χεῖράς του, δι' ὧν εἶχε τὸ πρόσωπόν του κεκαλυμμένον, εἶδεν αὐτὸν πλησιάζοντα εἰς τὴν σκευοθήκην παρὰ μίαν τοῦ δωματίου γωνίαν, λαβόντα ἀντικείμενόν τι ὀπισθεν πινακίου κασσιτερινίου, καὶ ἔπειτα διευθυνθέντα πρὸς τὴν ἐστίαν. Ἐπειτα δὲ, παρὰ τὸ εὐρὺ ἐπικάλυμμα τῆς ἐστίας ὁ κλέπτης ἠνέωξε μικρὸν σιδηρὸν κιβώτιον,

Τότε ὁ νέος ἤρπασε τὸ κλεπτοφάνηρον, τὸ ἠνέωξε, ἔκλινε πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου ὃν εἶχε φρονέσει, καὶ ἀνέπεμψε κραυγὴν τρομεράν.

Τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ κοιμώμενος, ἡμιεξυπνήτας, ὑπετραχύλισέ τινες λέξεις ἀκατανόητους, καὶ ἔπειτα ἡ κεφαλὴ του ἔπεσεν εἰς τὴν χεῖρά του. Ὁ δὲ υἱὸς τοῦ εἰρηνοδίκου, συγκαλύψας ταχέως τὸ φανέρειον, ἀμα ἤκουσε τὰς πρώτας λέξεις τοῦ συντρόφου του, τὸ ἠνέωξε πάλιν ὀλίγον, ἐκένωσε τὸ θηλάκιον τοῦ ἀγνώστου, ἐναπέθεσε τοὺς σάκκους τοῦ ἀργυρίου εἰς τὸ κιβώτιον, ἔκλεισε τὸ κιβώτιον πάλιν, καὶ κατέθεσε τὸ κλειδίον ὀπίσω τοῦ πινακίου.

Ἀφ' οὗ δ' ἐτελείωσε ταῦτα, ἐφορτώθη τὸ πτωμα εἰς τοὺς ὤμους του, ἐξῆλθεν ἀφόφως τῆς αἰθούσης, διήλθε διὰ τοῦ κήπου μετὰ τοῦ φορτίου του, διέβη διὰ διαλείψεως τινος τοῦ φορτηγίου, καὶ διευθύθη πρὸς τὴν πατρικὴν του οἰκίαν, ὅπου ἐδόκε γνωριμάνεις τὸν οἰκίστην κῦνα, κατεσίγασεν αὐτόν, καὶ μετὰ παντοίας ἐπιμελείας ἐπροσπάθησε νὰ μὴ ἀκουσθῇ ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν αὐτῶ κατώρθωσε νὰ εἰσδύσῃ ἀκατανόητως εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ πατρὸς του, ἐξέδυσε τὸ σῶμα, τὸ ἐθεσεν εἰς τὴν κλίνην ἣτις ἦτον κενή, καὶ ἔπειτα κατὰ βληθεὶς ἀπὸ τόσον ἀγῶνα καὶ συγκίνησιν, ἐλειπολύμησε.

Ὅταν δὲ συνῆλθε πάλιν, ἡ νύξ διήρκει εἰσέτι, καὶ τὸ κηρίον τοῦ φαναρίου ἐκινδύνευε νὰ σβεσθῇ. Αἰφνης στεναγμὸς ἤκούσθη ἀπὸ τῆς κλίνης.

— Πάτερ! ζῆς ἀκόμη; ἀνέκραξεν ὁ δυστυχὴς πα-

ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ μετὰ πολλῆς προσοχῆς σακκίον, οὗ τὴν ἀργυρὰν κλαγγὴν ἐπροσπάθει νὰ σβέσῃ διὰ τῆς χεῖρός, καὶ ἔχωσε τὸν σάκκον τοῦτον εἰς μέγα θηλάκιον ὃ ἐφύρει. Ἐπειτα δ' ἔλαβε καὶ δεύτερον σάκκον μετὰ τῆς αὐτῆς περισκέψεως, καὶ ἐξηκολούθησε κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, πάντοτε στρεφόμενος πρὸς τοὺς κοιμώμενους.

— Ἴδού λοιπόν, εὐρέθη ὁ κλέπτης μας, εἶπεν ὁ νέος κατ' ἐαυτόν· καὶ τότε λαβὼν τὸν σωλῆνα με τὰς δύο του χεῖρας, ἀνέπληδσε. Δύω πληγαὶ ἀντήχησαν ὑποκόφως, καὶ ἡ πτωσις ἐνὸς σώματος ἤκούσθη εἰς τὸ ἔδαφος.

τροκτόνος ῥιφθεὶς πρὸς τὸ προσκεφάλαιον. Ἀλλ' οὐδεμία ἀπόκρισις. Τότε ὁ νέος τρέμων ἀνῆψε κηρίον, ἐπέστρεψε πρὸς τὸν πτερεὰ του, καὶ βλέπων ὅτι εἶδεν ἀκόμη σημεῖα ζωῆς, ἔσπευσε νὰ τῷ διαψιεύσῃ πᾶσαν βοήθειαν ἣν ἐδυνήθη νὰ φαντασθῇ ἐν μέσῳ τῆς ταραχῆς τῶν ἰδεῶν του καὶ τῆς ἀπελπισίας του.

Τέλος δ' ὁ γέρων ἠνέωξε τοὺς ὀφθαλμούς, περιέρερεν εἰς τὸ δωματίον πεπλανημένῃ βλέμματα, ἔφερε τὴν χεῖρά του πρὸς τὸ μέτωπον, ὡς ἄνθρωπος οὗ αἰεὶ ἰδεῖν βιαίως διεβόλησαν· καὶ μετὰ ταῦτα, ἰδὼν τὸν υἱὸν του κυριευόμενον ὑπὸ φρίκης καὶ θλίψεως, καὶ τὴν ἀπελπισίαν κεχαραγμένην εἰς ὅλους τοῦ προσώπου

αὐτοῦ τοὺς χαρακτῆρας, καὶ βαθμηδὸν ἀναλαμβάνων τὴν μνήμην τοῦ ὀλεθρίου συμβάντος,

— Τὸ πᾶν ἀνεκαλύφθη, δὲν εἶναι ἀληθές; ἐρώτησεν ἀνακαθήμενος.

— Πάτερ! πάτερ! συγγνώμην! ἐγὼ σ' ἐφόνευσα!

— Καὶ τὸ χωρίον ὅλον ἤξεύρει ὅτι ἐγὼ εἰμι τῶν κλοπῶν ὅλων ὁ αὐτουργός;

— Κάνεις, πάτερ, μόνος ἐγὼ σὲ εἶδα, μόνος ἐγὼ σ' ἐφόνευσα.

— Εὐλογητὸς ὁ θεός ὅτι τιμωρῶν με τοιοῦτοτρόπως, σώζει τὴν τιμὴν τοῦ αἵματος. Γιέ μου, τὸ ἐγκλημα μου δὲν θά βλάψῃ τὴν ὑπόληψίν σου· καὶ τοῦλάχιστον θ' ἀποθάνω εὐχαριστημένος.

— Πάτερ, πάτερ, εἶπε ὅτι με συγχωρεῖς.

— Ἐγὼ, πτωχέ μου Εὐγένιε, ἐγὼ πρέπει νὰ σοὶ ζητήσω συγχώρησιν, ἐγὼ ὅστις ἐδυνάμην νὰ σοὶ κληροδοτήσω ὄνομα κληιδωθὲν ἐπὶ τῆς λαίμοτμου. Ἄλλ' ἡ θεία δίκη μ' ἐπρόλαβεν ἐν καιρῷ. Ἀπὸ ἐκείνην πρέπει νὰ ζητήσης συγχώρησιν, τὴν συγχώρησιν τοῦ πατρός σου. Ἄλλ' ὁ θάνατός μου δὲν ἀρκεῖ μόνος, καὶ ὅπως μείνῃ ἀνέπαφος ἡ ὑπόληψίς σου, πολλὰ ἀπαιτοῦνται ἀκόμη. Φεῦ! εἶθε ἡ ποινὴ ὁ ὀφειλομένη εἰς τὸν πατέρα νὰ μὴ πέσῃ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ υἱοῦ! Καὶ πρῶτον ἀκουσον ὡς πνευματικὸς καὶ ὡς δικαστὴς τὴν ἐξομολόγησιν ὅλης μου τῆς αἰσχύνῃς, καὶ ἴσως ἔπειτα ὁ θεός μ' ἐμπνεύσῃ τρόπον ὅπως ἐξαγοράσω τὸ ἐγκλημα μου, χωρὶς ν' ἀντακλασθῇ ἐπὶ σέ.

Καθ' ὅλα τὰ τριάκοντα ἔτη τῆς ἐνταῦθα διαμονῆς μου, καὶ τὰ εἴκοσι ἔτη τῆς κατοικίας μου ἐν τῇ πόλει, ἤξευρε ὅτι ὁ μόνος μου στοχασμός ἦτον ὁ ἔρως τοῦ χρυσοῦ, τῶν ἀπολαύσεων ὡς προμηθεύει, τῆς ὑπολήψεως ἣν περιποιεῖ. Ἐπὶ πεντήκοντα ἔτη τὸ ἀκαθέκτον τοῦτο πάθος μὲ κατέστησε τὸν δυστυχέστερον τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὅλοι οἱ ἀγῶνες ἀπέληγον ἐπίσης εἰς ἐλεεινὴν πενίαν. Τέλος δέ, πάντων στερούμενος, πιεζόμενος εἰς τὴν ταπεινὴν θέσιν ἀφ' ἧς οὐδεμία προσπάθεια ἐδυνάθη νὰ μ' ἀποσπάσῃ, πλήρη ἔχων τὴν καρδίαν λυσσώδους μίσους καθ' ὅλων τῶν ἀνωτέρων, τῶν πλουσιωτέρων, τῶν εὐποληπτοτέρων ἐμοῦ, κατέλιπα τὴν πόλιν καταρώμενος αὐτήν, καὶ ἐλθὼν ἐτάφην εἰς τὸ χωρίον τοῦτο, ὅπου καὶ δὲν μ' ἐταπείνου ἡ τῶν ἄλλων ὑπεροχὴ, ὅπου ἡ πενία πολλῶν μ' ἐπαρηγόρει διὰ τὴν ἐδικήν μου.

Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ ὡς καὶ πανταχοῦ, ὅστις ᾔθελε νὰ ζήσῃ καὶ ν' ἀποκτήσῃ περιουσίαν καὶ τιμὴν τινα, ἦτον ἐπ' ἀνάγκῃ νὰ ἐργάζεται, νὰ ἐργάζεται ἡμέραν καὶ νύκτα, καὶ πάλιν μόλις εἶχε τὸν ἐπιούσιον ἄρτον ἑαυτοῦ καὶ τῶν περὶ αὐτὴν· εὐτυχῶς ὅμως ἦμην ἄνυμρος, καὶ συνηθισμένος εἰς τὴν νηστείαν, μέχρις οὗ ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς πολυτελείας, ἥ ἡ δέψα μοι ἀπεξήραινεν μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ μυελοῦ τῶν ὀστέων.

Μετὰ δέκα ἔτην διατριβὴν ἡμην ἐργαστασιάρχης ἐνός τῶν πρωτίστων ἐργαστασίων ἐνταῦθα, καὶ ἰδιοκτήτης πολλῶν χιλιάδων ταλλήρων. ὦν ἐκάστην ἀντὶ πολλῶν ιδρώτων καὶ πολλῶν βρυγμῶν ὀδόντων ἐκέρδισα· ἐνυμφεύθην δὲ τὴν θυγατέρα ἐνός τῶν ἰδιοκτητῶν, τὴν μητέρα σου, καὶ ἔλαβον δεκαπέντε χιλιάδας φράγκων εἰς προίκα, καὶ οὕτως εἶδα τέλος

σχηματιζόμενον τὸν πηρὴνα τοῦ πλούτου, ὃν ὠνεύοντο αἱ καταχθόνιοι φαντασίαι μου, καὶ δι' οὗ ᾔθελον νὰ γίνω εἰς τῶν ἀγερόχων τῆς πόλεως.

Ἄλλ' ἡ μὲν ἡλικία ἐσωρεύετο ταχέως, βραδέως δ' ὁ πλοῦτος· πολλάκις μοι ἐπᾶλθεν ἡ ὄρεξις νὰ παύσω τὴν πάλιν αὐτοχειριζόμενος. Ἀλλὰ δὲν ἤξεύρω τίς δαίμων ἤρχετο τότε καὶ μοι ἐπεδαίκνυε νέας ἐλπίδας, καὶ τὸν σκοπὸν ἐγγύτερον τῆς χειρός μου.

Ἀπὸ τοῦ ἐγκλήματος ὅμως τοῦ καθ' ἑαυτοῦ εἰς τὸ κατὰ τῶν ἄλλων καὶ κατὰ τῆς κοινωνίας ἡ ἰδέα ῥαδίως καὶ ταχύτατα μεταβαίνει· ὁ νοῦς μου παρεδόθη εἰς πᾶν εἶδος φαντασιῶν ἀπαισίων, καὶ ἂν ἀμέσως δὲν ἐνέδωκα εἰς τοὺς διαβολικοὺς πειρασμούς, ὁ φόβος δικαστικῶν ποινῶν μὲ ἀνεχάιτισε μόνον, καὶ ἴσως καὶ ἐπαισχύντου θανάτου πρὶν ἢ ἀπολαύσω τῶν προϊόντων τῶν αἰσχυρῶν μου κλοπῶν.

Ἀλλὰ δι' ἀπαύστων σκέψεων, ὑπολογισμῶν καὶ ἀγρυπνιῶν, αἵτινες κατεβίβρωσκον τὴν ζωὴν μου, ἀνεκάλυψα πρὸς ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν μου μέθοδον νέαν, καὶ ὅσω μᾶλλον ἀμελέτων αὐτήν, τόσο ἡ ἐκβάσις τῆς μοι ἐφαίνετο ἀσφαλεστέρα.

Εἰχόν που ἀνγχνώσας ὅτι ὁ τίμιος βίος εἶναι ὁ ἐπικερδέστερος. Τὸ ἀληθέστατον τοῦτο ἀξίωμα ἠθέλησα νὰ λάβω ὡς ὑπογραμμὸν τῆς διαγωγῆς μου, ἀλλὰ μετὰ τινῶν τροπολογιῶν.

Τινὲς, εἶπον, εἰσὶ τίμιοι ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ ᾔναι τίμιοι· ἐγὼ δὲ θὰ εἶμαι τίμιος ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ εἶμαι ἀσφαλέστερον ἄτιμος.

Καὶ τὴν βάσιν ταύτην παραδεχθεὶς, ἐγενόμην παράδειγμα ὅλων τῶν κοινωνικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἀρετῶν, ὅλων τῶν ἰδιωτικῶν προτερημάτων, καὶ ἔγινε ὁ Φραγκλῖνος τοῦ Μεγάλου Φρενοχωρίου. Ἐπὶ εἴκοσι ἔτη ἔφερα τὸ προσώπειον, καὶ κατεψευδόμην τῆς ἀρετῆς, τὸ πρόσχημα αὐτῆς ἐξασκῶν. Πρὸ δυνάμει δὲ περιέπου ἔτων ὁ ἐνθουσιασμός τοῦ δήμου καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη τῆς Κυβερνήσεως μοι ἔδωκον τὴν θέσιν ἣν ἐτι κατέχω, καὶ ἥτις μάλιστα μοι διευκόλυνε τῶν καταχθονίων δόλων μου τὴν ἐκτέλεσιν.

Ὡς ἐφόδια λοιπὸν ἔχων τὴν μακρὰν φήμην τῆς ἀρχαίας μου τιμιότητος καὶ τῆς νέας μου θέσεως τὰ πλεονεκτήματα, ἤρχισα τὰς κλοπὰς μου περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος ἔτους, καὶ ἐπετύγχανον εἰς αὐτάς, διότι πᾶσαι αἱ οἰκογένειαι μοι ἐνεπιστεύοντο τὰ μυστήριά των, διότι ἕκαστος μ' ἐσυμβουλεύετο ὡς πατέρα εἰς τοὺς δισταγμούς, εἰς τὰς θλίψεις του, καὶ εἰς τῶν χρημάτων του τὴν διάθεσιν, καὶ διότι ἡ μεγάλη μου σχέσις μετ' ὅλων μοι ἐπέτρεπε πολλὰ νὰ μανθάνω, βοηθοῦσα τὰς νυκτερινὰς ἐκδρομάς μου. Ἀλλὰ καὶ πάντοτε εἶχον προφάσεις ἐτοιμούς ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ᾔθελον ἀνακαλυφθῇ. Πολλάκις ἐκλεπτον καὶ ἐν καθαρῇ μεσημβρίᾳ, μετὰ τῆς ἀναιδείας, ὥστε πᾶσα ὑπόνοια ἐξηλείφετο, εἰ καὶ ἐτοίμη νὰ γεννηθῇ. Ἄλλ' ἦτον δυνατόν νὰ γεννηθῇ ἡ ὑπόνοια; Τὴν σύζυγόν του, τὰ παιδιὰ του, τὸν ἱατρὸν, τὸν ἐφημέριον, τοὺς παλαιότερους τοῦ ὑπρέτας θὰ ὑπέπτευε πᾶς τις μᾶλλον ἢ ἐμέ. Μετὰ ταῦτα δὲ πάλιν ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ληφθῶσι μέτρα κατασταλτικὰ καὶ νὰ γίνωσιν ἐρευναι, εὐκόλος ἦτον ἡ θέσις μου, διότι ἐγὼ

διεύθυνον τὰς ἐρεῦνας, ἐγὼ ἀπεφάσιζον ποῖα μέρη νὰ φυλαχθῶσιν.

Φρίττεις δι' ὅλα ταῦτα, Εὐγένιε· ὦ! φρίττεις διακαίως. Μὴ νομίσῃς ὅμως ὅτι ἐκτελῶν τὰς εὐκόλους ταύτας κλοπὰς, τὰς μυριάκις βδελυροτέρας τῆς ἐνόπλου ληστείας, ἤμην ἡσυχος ἰσως· ἐξ ἐναντίας, ἡ ζωὴ μου πᾶσα ἦτον ἀδιάκοπος βᾶσανος. Ἀλλὰ μετὰ τόσους ἀγῶνας, τόσον πλησίον φθὰς τοῦ τέρματος, δὲν ἠδυνάμην ν' ἀποφασίσω νὰ ἐγκαταλείψω τὴν δι-
ωξίν του, καὶ διὰ νὰ μὴ μείνουν τὰ παλαιὰ μου ἐγκλήματα ἀταλεσφόρητα, ἐξηκολούθουν ὑπεκύπτων εἰς νεώτερα πάντοτε.

Εἰς τοῦτο, υἱέ μου, περιέχεται διδάγμα μέγα! Ὅλος ὁ βίος ἡμῶν ἐξαρτᾶται πολλάκις ἀπὸ μιᾶς πρώτης πράξεως. Τὸ σφάλμα παράγει τὸ σφάλμα, καὶ τὴν βραχύτητα τοῦ βίου καταναοῦντες, οὐδὲ ψυχρὸν στέργομεν ν' ἀπολέσωμεν, καὶ τοσαύτη εἶναι ἡ ἀνυπομονοῦσα ἡμῶν, ὥστε προτιμῶμεν νὰ ἐξακολουθῶμεν προϊόντες εἰς ὁδὸν σκολιάν, ἢ νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὰ ὀπίσω. Σοὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω· τὸ παρελθὸν εἶναι τοῦ μέλλοντος ὑποχρέωσις. Μετ' οὐ πολὺ θὰ μείνης κύριος τῶν πράξεών σου. Φρόντισον ἡ πρώτη νὰ εἶναι εὐκρινὴς, ἐνάρετος, εὐγενὴς, καὶ αἱ ἀλλαι θὰ μιμηθῶσιν αὐτὴν ἐξ ἑξέως. Ὁ βίος εἶναι ὡς τὸ ἐκτοξευόμενον βέλος· ἂν κακῶς διευθυνθῇ ἐξ ἀρχῆς, ὅσῳ μᾶλλον προβαίνει, τόσῳ μᾶλλον ἀπομακρύνεται τοῦ σκοποῦ.

Καὶ ἤδη, ἐπεὶ δὴ πρὸ παντὸς ἄλλου ἐπάνανγκες εἶναι τὸ στάδιον νὰ μὴ βεβηλωθῇ πρὸ τῆς ἀφετηρίας, ἐπεὶ δὴ καὶ ἡ αἰσχύνη τῶν γονέων εἶναι καὶ αὐτὴ πολλὰκις ὑποχρέωσις διὰ τὰ παιδιά, θὰ σοὶ εἰπῶ εἰς τι σὲ ἀναγκάζουν αἱ κακουργίαι μου, ὅπως διατηρήσῃς ἀκίλιδωτον τὸ ὄνομά σου, καὶ ἀνέπαφον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ μείνης τίμιος ἄνθρωπος.

Ἄν αἱ κλοπαὶ παύσωσι καθ' ἣν ἡμέραν παύσω τοῦ νὰ ζῶ, πιθανὸν εἶναι νὰ μὲ ὑποπτεύσωσι μέχρι τέλους. Ναί, δὲν εἶναι ποσῶς ἀδύνατον, εἶναι βέβαιον μάλιστα· διότι ἂν ἔχω πολλοὺς φίλους, ἔχω ὅμως καὶ ἀντιπάλους· μία λέξις ἀρκεῖ ὅπως διαγείρῃ τὴν ὑπόνοιαν· καὶ δὲν πείθει μὲν ἰσως ἀμέσως, ἀλλὰ παράγει τὸν δυσταγμὸν. Πολλαὶ μικραὶ περιστάσεις, εἰς ἃς οὐ δεῖς ἄλλος εἶχε δώσει προσοχὴν, ἐπανερχονται εἰς τὴν μνήμην, συνδιαζονται διάφορα συμβάντα, διάφοροι λόγοι, οἵτινες, διότι ἀπ' ἐμοῦ προήρχοντο, ἐφαίνοντο ἁθῶοι, οἵτινες ὅμως, ἅπαξ τοῦ ἐνδοσίμου ὑπάρχοντος, ἐνδύονται φοβεράν σημασίαν. Καὶ οὕτως ἀπολέσθης διὰ παντός.

Πρέπει μετὰ τὸν θάνατόν μου νὰ ἐξακολουθήσωσιν αἱ κλοπαὶ ἐπὶ τινα χρόνον ἀκόμη. Ναί, πρέπει, Εὐγένιε, καὶ πρέπει σὺ νὰ τὰς ἐκτελέσῃς... Θὰ σοὶ δώσω τρόπους βεβαίους, ἀσφαλεστάτους, καὶ μετὰ ταῦτα θ' ἀποδώσῃς ὅλα τὰ κλαπέντα ἐπίσης μυσι-
κῶς, ἐπίσης κρυφίως...

Ἀφες μὲ ν' ἀναπαυθῶ ἐπὶ μίαν στιγμὴν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπέστρεψον νὰ σοὶ δώσω τὰς τελευταίας μου ὁδηγίας. »

Καὶ ὡς εἶπεν ὁ γέρον, οὕτως ἐγένεε. Κλοπὴ ἐξετελέσθη κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆς ταφῆς του, καὶ

μετὰ ταῦτα ἄλλαι καὶ ἄλλαι ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν εἰς γεωργὸς εὗρεν ὑπὸ τὴν θύραν τοῦ δέμα γέρον ἐπιγραφὴν. 1000 γράμματα κλαπέντα τὴν 10 Μαρτίου 18... ἀποδοθέντα τὴν 15 Ἰουρίου 18... καὶ ὅλος ὁ δῆμος ἀνεσκήρτησεν ὑπὸ χαρᾶς. Αἱ παραλογώτεραι ὑποθέσεις ἐξηντλήθησαν πρὸς ἐξήγησιν συμβάντος τόσον σπανίου εἰς τὰ χρονικά τοῦ ἔθνους τῶν κλεπτῶν. Καὶ καθεὶς περιέμενεν ὅτι θέλει ἔλθῃ ἡ σειρὰ του μετὰ πεποιθήσεως σχεδὸν προληπτικῆς, ἣν δ' ἐπεκύρουν αἱ καθ' ἐκάστην ἀνανεούμεναι ἀποδόσεις. Τοῦ εὐσυνειδήτου κλέπτου κατεσκοπεύθησαν αἱ νέαι ἐκδρομαὶ μετ' ὅσης ἐπιμονῆς ἄλλοτε αἱ ἀρχαῖαι. Ἀλλὰ ποτὲ ἡ μία ἀπόδοσις δὲν ὁμοιάζε τὴν ἄλλην. Μέχρι τοῦδε ἀκόμη οἱ Φρενοχωρεῖται ζητοῦσι τὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος τούτου. Μόνος δὲ ὁ ὀλίγον τὰ μάγια ἐννοῶν Μιχαλογιάννης, ὁ βοσκὸς, τὴν ἐννόησε, καὶ αὐτὸς μᾶς τὴν ἐξεμυστηρεύθη, ἐπὶ συμφωνίᾳ ὅμως ὅτι ἠέλομεν ἀποκρύψει καὶ διαστρέψει τινὰς τῶν δευτερευουσῶν περιστάσεων· οὕτως ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὁ γέρον Λαγροῦς, ἢ μᾶλλον ὁ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον τοῦτο κρυπτόμενος, ποτὲ δὲν ὑπῆρξεν οὐδ' ἐργοστασιάρχης, οὐδ' εἰρηνοδίκης εἰς Φρενοχώριον· ὁ δὲ δυσπιστῶν, ὅς ἐξετάσῃ τὰ ἀρχεῖα τοῦ δήμου.

Φηλὶξ Λαβίρος.

ΠΕΡΙ ΔΥΟ ΝΗΣΩΝ ΤΟΥ ΑἰΓΑΙΟΥ

Ἐκ τῶν ἤδη ἐκδιδομένων ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
τοῦ Κ. Ι. Ρ. Ραγκαβῆ.

ΑΝΔΡΟΣ.

Κυκλάς, ἡ βορειοτάτη καὶ μία τῶν ἀξιολογωτέ-
ρων, κατὰ τὸ νοτιοανατολικὸν τῆς Εὐβοίας, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ πορθμοῦ δυσπλευστοῦ διὰ τοὺς σκοπέλους καὶ τὰς συνεχεῖς καταιγίδας· κατὰ τὸ νότιον ἕτερος πορθμὸς ἐπίσης κινδυνώδης καὶ πολὺ στενώτερος, οὐχ ὑπερβαίνων τὰ 1000 βήματα, χωρίζει τὴν Ἄνδρον ἀπὸ τῆς Τήνου. Ἡ περίμετρος τῆς νήσου λογίζεται κατὰ τὸν Πλίνιον 26 μιλ. Ῥώμ. ἢ 10 ὥρ. 24 λ. Ἡ ἀπόστασις αὐτῆς ἀπὸ τῆς Γεραιστοῦ, τοῦ πλησιεστέρου πρὸς αὐτὴν ἀκρωτηρίου τῆς Εὐβοίας, 10 μιλ. ὡς καὶ ἀπὸ τῆς νήσου Κέω 29 μιλ. (1) ἢ 15 ὥρ. 36 λεπ. — Ἡ Ἄνδρος ὠνομάσθη οὕτως ἀπὸ τοῦ Κρητὸς στρατηγοῦ Ἀνδρέως, ὃ ἐδωρήσατο αὐτὴν ὁ Ῥαδάμανθος, καὶ οὗ ἀνδρίας ἐνδεδυμένος θώρακα καὶ ἐπὶ τοῦ θώρακος χλαμύδα, ἀνέκειτο εἰς Δελφούς ἀνατεθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀνδρίων. (2) Οἱ Ἀνδριοὶ ἦσαν Ἴωνες ἐξ Ἀθηναίων· (3) ἐπῆρχον δὲ ποτε αὐτῶν ὡς καὶ τῶν Τηνίων καὶ τῶν Κείων καὶ ἄλλων νήσων οἱ Ἑρετριοὶ κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς δυνάμεως αὐτῶν. (4) Ἡ Ἄνδρος εἶχε μίαν μόνην πόλιν Ἄνδρον καλουμένην ὁμωνύμως τῇ νήσῳ, κατὰ τὸν δυτικὸν αἰγιαλὸν, ἔχοντα

(1) Πλίν. Δ'. 12, 22. — Διόδ. Ε'. 79. Ἀλκαίου —

(2) Πaus. Φωκ. 13. — (3) Βελλ. Πατέρκ. Α, 4. — (4) Στραβ. Γ'. σ. 448.

καὶ φρούριον καλούμενον Γαύριον ἢ Γαυρήδιον. (5) Κατὰ τὸν Μηδικὸν πόλεμον οἱ Ἕλληνες ὑπὸ τὸν Θεμιστοκλῆν ἐπολιορκήσαν τὴν Ἄνδρον, διότι πᾶσι τῶν νησιωτῶν, αἰτήσαντος χρήματα τοῦ Θεμιστοκλέους, δὲν ἔδοσαν· ὅταν δὲ ὁ Θεμιστοκλῆς τοῖς προέτινε τὸν λόγον, ὅτι ἦλθον οἱ Ἀθηναῖοι ἔχοντες περὶ ἑαυτοὺς δύο Θεάς μεγάλας, τὴν Πειθὺ καὶ τὴν Ἀνάγκην, καὶ ὅτι ὀφείλουσιν ἐπομένως οἱ Ἄνδριοι νὰ δώσωσι χρήματα, ἀπεκρίθησαν πρὸς ταῦτα, λέγοντες, ὅτι εἰκότως αἱ Ἀθηναῖαι ἦσαν μεγάλαι καὶ εὐδαίμονες ὡς τυχοῦσαι χρηστῶν θεῶν· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ Ἄνδριοι ἦσαν τὰ μέγιστα γεωπεῖναι, καὶ δύο ἄχρηστοι θεαὶ οὐδέποτε ἐκλείπουσι τὴν νῆσον κυτῶν, ἀλλ' αἶε ἐμφιλοχωροῦσιν, ἡ Πενία καὶ ἡ Ἀμηχανία, δὲν ὅλ' δώσωσι χρήματα, διότι οὐδέποτε τῆς ἑαυτῶν ἀδυναμίας θὰ ὑπερισχύσῃ ἡ τῶν Ἀθηναίων δύναμις· ἐπειδὴ δὲ ἀποκριθέντες ταῦτα, δὲν

καιρὸν ὑπὸ Ἀττάλου, τοῦ Βασιλέως τῆς Περγάμου, μετέβησαν ἀπὸ ἐξουσίας εἰς ἐξουσίαν, καὶ τέλος ὑπεδουλώθησαν εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Οἱ Ἄνδριοι ἔλεγον ὅτι κατὰ τὴν κατ' ἔτος ἀγομένην παρ' αὐτοῖς ἑορτὴν τοῦ Διονυσίου, ἔρρυν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ θεοῦ τούτου οἶνος αὐτόματος. (10)· Εἶχον δ' οἱ Ἄνδριοι καὶ ναὸν τῆς Ταυροπόλου Ἀθηνᾶς κατὰ τὴν παραλίαν, ὅπου ἐξεπέδησε τοῦ πλοίου ὁ ὑπὸ τοῦ Ἀνίου τοῖς Ἀτρείδαις δοθεὶς ταῦρος (Σουίδι). Τὰ νομίσματα τῆς Ἀνδρου φέρουσιν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μὲν κεφαλῇ Βάκχου καὶ θύρσον, καὶ ἀπὸ τοῦ ἑτέρου κεφαλῇ καὶ τὰ γράμματα ΑΝΔΡΙ (11).

Ἦν δὲ Ἄνδρος ἔχει κωμόπολιν (χώραν) ἐπὶ τοῦ κατ' ἀνατολὰς αἰγιαλοῦ, καλουμένην, ὁμωνύμως τῇ νήσῳ, Ἄνδρον ἢ κάτω Κάστρον, καὶ ἔχουσαν λιμένα μικρὸν καὶ ἀναπεπταμένον, καὶ χωρία 51, ὧν τὰ δύο, Ἄρνη καὶ Ἀμόλοχον, οἰκοῦνται ὑπ' Ἀλβανῶν. Μετὰ 10 μί-

Γυνὴ τῆς Ἄνδρου.

ἔδοσαν χρήματα, ἐπολιορκοῦντο. (6) Μετὰ ταῦτα δὲ ἐγένοντο οἱ Ἄνδριοι ὑπῆραοι καὶ ὑποτελεῖς τῶν Ἀθηναίων, καὶ συνεστράτευον μετ' αὐτῶν κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον. (7) Μετὰ τινὰ χρόνον ὁ Περικλῆς ἔστειλεν εἰς Ἄνδρον διακοσίους πεντήκοντα Ἀθηναίους κληρούχους ἵνα συνοικήσωσι μετὰ τῶν Ἀνδρίων. (8) ἀπέστησαν δὲ ὕστερον οἱ Ἄνδριοι ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων, καὶ τότε ὁ Ἀλκιβιάδης ἔχων ἑκατὸν νῆας, κατέπλευσεν εἰς τὸν λιμένα τῆς νήσου, τὸ Γαύριον, καὶ πρέψας καὶ κατακλείσας τοὺς Ἄνδριους εἰς τὴν πόλιν, ἀπέκτεινε τινὰς ἐξ αὐτῶν, ὡς καὶ τοὺς εὐρισκομένους ἐκεῖ Λάκωνας, καὶ στήσας τρόπαιον, ἀπέπλευσεν εἰς Σάμον. (9) Πολιορκηθέντες δὲ μετὰ

ἅπαντες ἀπὸ τοῦ κάτω Κάστρου κεῖται τὸ ἄνω Κάστρον, λεγόμενον καὶ τὸ Γάουρον (τὸ ἀρχαῖον Γαύριον), κατὰ τὸν πρὸς Ἀσπιδας αἰγιαλὸν λιμὴν μέγας καὶ δεκτικὸς μεγάλου στόλου. Ὁ λιμὴν οὗτος ἔχει τὸ στόμιον τετραγώνον πρὸς τὸ Νοτιο-Δυτικόν. Εἶναι δὲ ἐπιμήκης, ἐκτεινόμενος βαθέως κατὰ τὸ ἐνδον τῆς νήσου. περισκέπεται δὲ ὁλοκλήρως, ἀλλ' ἐν χειμῶνι ὁ βορρᾶς καταπνέει ὁρμητικὸς ἐπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀρέων. Κατὰ τὸν Βορραιο-Ἀνατολικὸν μυχὸν τοῦ λιμένος κεῖται τὸ κατὰ μέγα μέρος ἀρτισύστατον μικρὸν χωρίον Γαύριον. Ἐν ἀποστάσει ½ ὥρας ἀπὸ τοῦ λιμένος παρὰ τὸ χωρίον Ἅγιον Πέτρον ὑπάρχει πύργος ἀρχαῖος· περιφερὴς, περιγραφόμενος λεπτομερῶς ὑπὸ τοῦ Α. Ῥος, ἐν τῇ περὶ νήσων, Α, ΙΖ.

Ἦν δὲ Ἄνδρος ἔχει πολλὰ μοναστήρια, ὧν τὰ κύρια

(5) Διόδ. ΙΓ'. 69. — Ξενοφ. Ἑλλ. Α. 343. — Διέ. 31, 45. — (6) Ἡρόδ. Η'. 111. — Πλούτ. Θεμιστ. 21. — (7) Θουκυδ. Α'. 45. — Ζ'. 57. — (8) Πλούταρχ. Περικλ. 11. — (9) Ξενοφ. Α'. 323. — Εὐδ. Λεονγκλ.

(10) Πaus. Ἠλ. Β'. 26. — (11) Δήμερων, Περιγρ. Ἀρχ. Νομισμ. σ. 58.

τρία. Τὴν χαρίεσσαν δὲ ταύτην νῆσον κατακοσμοῦσι
τερπναὶ πεδιάδες, καὶ πανταχοῦ κῆποι καὶ ῥυάκεις καὶ
πλῆθος δένδρων ὀπωροφόρων παντοίων εἰδῶν, ὡς πορ-
τοκαλεῶν, κιτριῶν, συκαμινεῶν, φοιῶν, συκῶν κλπ.
Παράγει δὲ σῖτον μὲν ὀλίγον, κριθὴν δὲ πολλήν, οἶνον
καὶ ἔλαιον, ὅσον πρὸς χρῆσιν τῶν κατοίκων, καὶ με-
γάλην ποσότητα μετὰξος. Τὸ πρὸς Ἀρκτον ἀκρωτή-
ριον τῆς νήσου καλεῖται Γουάρδον, παρὰ δὲ τὸ πρὸς
μεσημβρίαν, ἐν τῷ πορθμῷ τῷ διαχωρίζοντι τὴν Ἀν-
δρον ἀπὸ τῆς Τήνου, εἰσὶ τρεῖς σκόπελοι, Καλόγεροι κα-
λούμενοι· καὶ πρὸ τοῦ λιμένος Γαούρου, εἰσὶ σκόπελοι
ὧν ὁ μέγιστος λέγεται Καῖρονήσι.— Ἡ Ἀνδρος εἴ-
ναι μία τῶν ἐπτὰ ἐπαρχιῶν ἐξ ὧν σύγκειται ὁ νο-
μὸς τῶν Κυκλάδων, καὶ διαιρεῖται εἰς τρεῖς Δήμους·
Ἀνδρου, Κορθίου καὶ Γαυρίου. Ἐν τῇ κομοπόλει
Ἀνδρου ὑπάρχει ὑγειονομεῖον καὶ λοιμοκαθατήριον
δημοτικὸν καὶ οἰκονομικὴ ἐφορεία Γ'. τάξεως, καὶ
ὑποτελωνεῖον, καὶ εἰρηνοδικεῖον, συμβολαιογραφεῖον
καὶ ὑπολιμεναρχεῖον, σχολεῖον Ἑλληνικὸν ἔχον δύο
διδασκάλους Β'. καὶ Γ'. τάξεως, καὶ τρία σχολεῖα
δημοτικά, ἔτι δὲ καὶ ἐν μὲν τῷ δήμῳ Κορθίου ὑ-
πάρχει σταθμὸς ὑγειονομικὸς καὶ εἰρηνοδικεῖον καὶ
σχολεῖον Ἑλληνικὸν ἔχον διδάσκαλον Α'. τάξεως
καὶ δύο σχολεῖα δημοτικά, ἐν δὲ τῷ τοῦ Γαυρίου
ὡσαύτως σταθμὸς ὑγειονομικὸς καὶ εἰρηνοδικεῖον καὶ
δύο σχολεῖα δημοτικά. Ἀπέχει δὲ ἡ Ἀνδρος τοῦ Πει-
ραιᾶ 64 μιλ. Ἐκ τῶν Μοναστηρίων τῆς Ἀνδρου τὸ τῆς
Ζωοδόχου Πηγῆς κεῖται ἐπὶ κορυφῆς ὄρους ἐν ἀποστά-
σει 3 ὥρ. ἀπὸ τοῦ χωρίου ἀγίου Πέτρου, καὶ αὐτόθεν
ἐκτείνεται ἡ θέα ἐπὶ δύο θαλάσσας, κατὰ μὲν δυσμὰς
μέχρι τοῦ Ὑμητοῦ τῆς Ἀττικῆς, κατὰ δὲ ἀνατο-
λὰς μέχρι τῶν Ψαρῶν καὶ τῆς Χίου· ἐν τῷ μοναστη-
ρίῳ τούτῳ εὐρίσκεται ἡ ἐπιγραφή τῶν Στρατηγῶν
(12). Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ δὲ τοῦ μοναστηρίου εἰσὶ δύο εὐ-
αγγέλια χειρόγραφα ἐπὶ περγαμνῆς, τὸ μὲν γεγραμ-
μένον ἐν ἔτει 1577 κατὰ Ἰούνιον, τὸ δὲ κατὰ 50
ἔτη μεταγενέστερον. Ἡ μονὴ ἔχει 40 μοναχοὺς, καὶ
κέκτηται πολλὰ κτήματα ἐν Μακεδονίᾳ.

ΙΟΣ.

Σποράς κατὰ μεσημβρίαν τῆς Νάξου, κατ' ἀρκτον
τῆς Θήρας καὶ κατ' ἀνατολὰς τῆς Σικίνου, κειμένη ἐν
ἑστῇ ἀποστάσει ἀπὸ τῆς Θηρασίας καὶ τῆς Ἀνάφης (1),
τῆς δὲ Θήρας ἀπέχουσα, κατὰ τὸν Πλίνιον, 25 μιλ.
ῥωμ. (2) = 200 σταδ. = 10 ὥρ. τῆς δὲ Νάξου 24 μιλ.
= 192 σταδ. = 14 ὥρ. 36 λεπ. Τὸ δὲ μῆκος αὐτῆς
λογίζεται 25 μιλ. = 200 σταδ. = 10 ὥρ. (3) Ἡ
Ἴος εἶχε πόλιν καὶ λιμένα (4)· ἡ πόλις Ἴος ἐκαλεῖτο
ὁμωνύμως τῇ νήσῳ καὶ ἡμιλλᾶτο πρὸς ἄλλας ἐξ πό-
λεως περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Ὀμήρου, κατὰ τὸ ἐξῆς

(12) Ἰδ. Λεβ. ἐπιγρ. Ἑλλ. καὶ Λατ. ἀρ. 172.
— Α. Ρὸς, ἐπιγρ. ἀνέκδ. 2. 87.
(1) Στράβ. Γ'. 484. — (2) Πλίν. Δ'. 23. — (3) Πλίν.
Δ'. 23. — (4) Σκύλ. Περίπλ. —

διστιχὸν ἀναφερόμενον ὑπὸ τοῦ Ἀούλου Γελλίου (5)

Ἑπτὰ πόλεις διερίζουσι περὶ ῥίξαν Ὀμήρου
Σμύρνη, Ῥόδος, Κολοφῶν, Σαλαμῖν, Ἴος, Ἀργος,
Ἀθήνα.

ἡ νῆσος αὕτη ἐκλήθη Ἴος ἀπὸ Ἰώνων τῶν ἐν αὐτῇ
οἰκισάντων (6) ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Φοινίκη (7).

Ἄλλ' ἀμφισβητεῖται αὕτῃ ἡ τοιαύτη δόξα, καὶ
πιθανότερον νομίζεται ὅτι ἡ Ἴος ἦν ἡ πατρίς τῆς μητρὸς
αὐτοῦ, καὶ ὅτι αὐτὸς ἦν ἐντεταριασμένος ἐν αὐτῇ.
Οἱ Ἰῆται κἄν ἐδείκνυσον τὸ μνημα τοῦ Ὀμήρου κατὰ
τι μέρος τῆς νήσου, καὶ ἀλλαχοῦ τὸ τῆς μητρὸς αὐ-
τοῦ Κλυμένης· ἦν δὲ καὶ ἐν τῷ προνάῳ τῶν Δελφῶν
εἰκὼν χαλκῇ τοῦ Ὀμήρου ἐπὶ στήλης, καὶ τὸ μάν-
τευμα ἐξ οὗ φαίνεται ὅτι ἡ Ἴος ἦν πατρίς τῆς μη-
τρὸς αὐτοῦ.

Ὀλοβίε καὶ δῦσδαιμον, (ἔρως γὰρ ἐπ' ἀμφοτέροισι).
Πατρίδα δίζηναι μητρὶν δὲ τοι οὐ πατρίς ἐστίν.

Ἔστιν Ἴος νῆσος μητρὸς πατρίς, ἥσε θανάτῳ

Δέζεται· ἀλλὰ νέων παίδων αἰνιγμα φύλαξαι (8).

Τὸ μάντευμα τοῦτο ἀναφέρεται καὶ ὑπὸ Στεφάνου
τοῦ Βυζαντίου. (9)

Ὁ δὲ Ἡρόδοτος ἐν τῇ ἀποδιδομένη αὐτῷ συγγραφῇ
τοῦ βίου τοῦ Ὀμήρου, ἐκφράζεται ὡς ἐφεξῆς. α. Ἀρ-
» χομένου δὲ τοῦ ἔκρος, ἐπεχείρησε πλεῖν Ὀμηρος
» εἰς τὰς Ἀθήνας ἐκ τῆς Σάμου, καὶ ἀναχθεὶς μετὰ
» τινων ἐγγχωρίων, ἀπηνέχθη εἰς τὴν Ἴον· καὶ ὠρμή-
» θησαν οὐ κατὰ πόλιν, ἀλλ' ἐπ' ἀκτῆς· συνέβη δὲ
» τῷ Ὀμήρῳ κατὰ πολὺ τι ἀρξασθαι μαλακῶς ἔχειν·
» ἐκβὰς δὲ ἐκ τοῦ πλοίου, ἐκοιμᾶτο ἐπὶ τῆς κυμα-
» τωγῆς, ἀδυνάτως ἔχων· πλείους δὲ ἡμέρας ὁρμούν-
» των αὐτῶν δι' ἀπλοῖαν, καταβαίνοντες αἰετίνες
» τῶν ἐκ τῆς πόλιος, ἐπεσχόλαζον παρὰ τῷ Ὀμήρῳ,
» καὶ ἐν θωύματι εἶχον αὐτόν, ἀκούοντες αὐτοῦ (10).
» Ἐκ δὲ τῆς ἀσθενείας ταύτης συνέβη τὸν Ὀμηρον
» τελευτῆσαι ἐν Ἰῳ. . . . τελευτήσας δὲ ἐν
» τῇ Ἰῳ, αὐτοῦ ἐπ' τῆς ἀκτῆς ἐτάφη ὑπὸ τε τῶν συμ-
» πλεόντων καὶ τῶν πολιήτων ὅσοι ἐν διαλογῇ ἔγε-
» γέννητο αὐτῷ· καὶ τὸ ἐλεγείον τότε ἐπέγραψαν
» Ἰῆται ὕστερον χρόνῳ πολλῷ, ὡς ἤδη ἡ ποίησις
» ἐξεπεπτώκει ἐθαυμάζετο ὑπὸ πάντων οὐ δὲ Ὀμή-
» ρου ἐστίν. »

Ἐνθάδε τὴν ἱερὴν κεφαλὴν κατὰ γαῖα καλύπτει
Ἀνδρῶν ἥρων κοσμήτορα, θεῖον Ὀμηρον (11).

Περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 1771 ὁ εἰς Ῥωσικὴν ὑ-
πηρεσίαν Ὀλλανδὸς ἀξιωματικὸς κόμης Πασ-φάν-Κρί-
νεν, παραγενόμενος τὸ δεύτερον εἰς Ἴον μετὰ πολλὰς
ἐρεῦνας, ἐνόμισε καὶ διέδωκεν ὅτι εὗρε τὸν τάφον τοῦ
Ὀμήρου. Φέρει δὲ πρὸς τοῦτο τὰς ἐξῆς ἐνδείξεις. Πρὸ
τῆς θύρας τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἀγ. Αἰκατερίνης εὗρε
πλάκα μαρμαρίνην μετακομισθεῖσαν ἐκεῖσε, κατὰ τινὰ

(5) Ἰ. Αουλ. Γέλλ. Νύκτ. Ἀρκ. Γ'. 11. —
(6) Στέφ. Βυζ. Ἴος. — (7) Στράβ. Γ'. 484. Plin.
Homeri sepulcro veneranda. Ante Phoenice ad-
pellata. Δ'. 23. — (8) Πaus. Φωκ. 24. — (9) Στέφ.
Βυζ. Ἴος. — (10) Ἡρόδ. Βίος Ὀμήρου. κ. 34. — (11)
36. — (12) Ρὸς, περὶ νῆσ. Ἑλλ. νῆσ. τ. 1, ἐπιστ. 13.

ἐγγύριον περὶ ἄλλοις, ἐκ τοῦ τάφου τοῦ Ὀμήρου, καὶ φέρουσιν μακρὰν ἐπιγραφὴν ἐκ 44 στίχων, ὅλας δυσανάγνωστον καὶ δυσνόητον, περιέχουσιν δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ὀμήρου. β'. Περὶ τὸν λεγόμενον Ψαρόπυργον, κατὰ τὸν μικρὸν Πλακωτὸν καλούμενον κόλπον, πρὸς τὸ βόρειον τῆς νήσου εὑρεν ἓν τινα τάφῳ ἀγγεῖα τινὰ μικρὰ πῆλιν, δύο ἑτέρα ἀγγεῖα δὲ τὸ ἐν ἔχον σχῆμα ὀλμοειδοῦς μαρμαρίνης φιάλης. μίαν μικρὰν κεφαλὴν μαρμαρίνην, δύο χαλκᾶ νομίσματα τῆς Ἰου, καὶ ἐρ' ἐνὸς αὐτῶν τὸ περίγραμμα ΟΜΗΡΟΣ, ἓνα λίθον φέροντα γραμμὴν κεφαλὴν ὁμοίαν τῇ μαρμαρίνῃ καὶ τῇ ἐπὶ τοῦ εἰρημένου χαλκοῦ νομίσματος, καὶ τέλος ἀκίδαν μαχαιριδίου ἢ βέλους· πρὸς δὲ τοῖς αὐτοῖς εὑρεν ἐν τῷ αὐτῷ τάφῳ πλάκα μαρμαρίνην ὀριζοντιῶς κειμένην ὡς ἔδραν, καὶ κατὰ μὲν τὸ ἐμπροσθεν αὐτῆς κεχαρτομένην τὴν ἐπιγραφὴν:

ΕΝΘΑΔΕ ΤΙΝ ΙΕΡΑΝ ΚΕΦΑΛΙΝ
ΚΑΤΑΓΑΙΑ ΚΑΛΥΠΤΕΙ ΑΝΔΡΟΝ

εὑρεθὲντα εἶναι ἀνίσχυροι καὶ οὐδαμῶς ἀποχῶτα ἀποδείξεις τοῦ πράγματος· διὰ τοῦς ἐξῆς λόγους: α. τὰ νομίσματα καὶ ἡ χρῆσις αὐτῶν ἦσαν οὐ μόνον ἀγνώστα κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ὀμήρου ἀλλὰ καὶ κατὰ αἰῶνας μεταγενεστέρους. β'. Αἱ ἐπιγραφαὶ οὐδὲν ὁλοῦς φέρουσι χαρκτηρὰ παλαιογραφικὰν, καὶ ἡ κατὰ τὴν τῶν στοιχείων καὶ μάλιστα τοῦ τετραγωνοειδοῦς ἰσοκινύουσι προφανῶς· ὅτι εἰτὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς καὶ οὐχὶ προγενέστεραι τῆς πρώτης· ἢ καὶ τῆς δευτέρας ἑκατονταετηρίδος· μ. Χ. γ'. Ἡ μαρμαρίνη κεφαλὴ, ἡ ἀκὶς τοῦ βέλους καὶ τὰ λοιπὰ ἀγγεῖα οὐδὲν ἀποδεικνύουσι· πολλοὶ τάφοι περιέχουσι τοιαῦτα, καὶ ἀκίδας μάλιστα εὑρεν ὁ αὐτὸς περιηγητὴς καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἰου αὐτῆς, καὶ ἐν Φιλεγγάνδρῳ καὶ ἐν Νάξῳ, καὶ ἀπεδείχθη ὅτι εἰσὶ πάντα τῆς ἐποχῆς τῶν Ῥωμαίων, εἰς ἣν ἀνήκει καὶ ἡ ὀρθογραφία (Ι ἀντὶ Εἰ). (12). Ὡστε πάντα τὰ ἐν τῷ τάφῳ φαίνονται ἀποτεθέντα ἐν αὐτῷ κατὰ νεωτέραν τινὰ ἐποχὴν, τίς οἶδε πότε καὶ πῶς καὶ παρὰ τίνων.

Ἀρχαιοτέρα ἐνδυμασία τῶν γυναικῶν τῆς Ἰου

ΙΡΟΟΝ ΚΟΣΜΙΤΟΡΑ ΘΕΙΟΝ ΟΜΙΡΟΝ

κάτωθεν δὲ ταύτης τὴν ἐξῆς

ΒΟΥΛΟΣ ΕΠΟΙΕΙ ΜΕΛΙΤΑΙΟΝ

ΟΜΙΡΟΝ ΠΟΙΗΤΟΝ ΚΡΙΘΕΟΓΙΟΝ

κατὰ δὲ τὸ ὀπίσθεν

ΟΜΙΡΟΣ ΜΕΝΤΟΡΟΣ Β. ΠΥΛΑΙΟΝ

ΠΡΟΝΑΠΙΔΟΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕ ΧΑΙΡΕ

Τὴν πρώτην τῶν ἐπιγραφῶν τούτων: Ἐθάρδε τὴν ἱερὰν κτλ. εὑρεν ὁ ῥηθεὶς κόμης Πὰς καὶ ἀλλαχοῦ κατὰ τὸ μέσον τῆς νήσου ἐγκεκτισμένην εἰς τοῖχον ἀρχαίου τινὸς οἰκοδομήματος, ὁδὸς καλουμένου, καὶ ἐκ τούτων πάντων ἐξήγαγεν ὅτι εὑρεν ἀληθῶς τὸν τάφον τοῦ Ὀμήρου· ἀλλ' ὅτι μὲν ὁ Ὀμηρὸς ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη ἐν Ἰῳ, οὐδὲν ἔστιν ἀπίθανον, ὡς γράφει καὶ ὁ Ἡρόδοτος, ἀν' ἀληθείας οὗτος ἔστιν ὁ γράψας· ὅτι δὲ ὁ ὑπὸ τοῦ κόμητος Πὰς εὑρεθείς τάφος ἔστιν οὗτος ἐκείνος ὁ τοῦ ἡγεμόνος τῶν ποιητῶν, καθίσταται δυσπρόδεικτον καὶ δυσπαράδεκτον, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ

Ἡ περίμετρος τῆς νήσου λογίζεται 40 μιλίων, εἶναι εὐφρὸς, ὅπως οὖν καλλιεργημένη, καὶ οὐχὶ λίαν κρημνώδης· ἡ γῆ εἶναι ἀρίστη, καὶ ὁ σίτος, εἰς ὃν συνίσταται τὸ κύριον ἐμπόριον τῆς νήσου, εἶναι καλλίστης ποιότητος. Προάγει δὲ καὶ ὀλὸν καὶ ἔλαιον καὶ βαμβάκιον καὶ ἄλλα, στερεῖται δὲ ὡς πυροξύλων καὶ ὀπωρῶν, ἔχει λιμένας ἀρίστους, καὶ χώραν τὴν ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας Ἰου, κατὰ τὴν πρὸς δυσμὰς αἰγιαλὸν ἐπὶ ὄρους ὀξυτενοῦς, ἐπικειμένου τῷ 1/4 ὥρας ἀπέχοντι τῆς πόλεως λιμένι, ὃς ἐστὶ κυκλωτερὴς ὡς ὁ Πειραιεὺς, καὶ περικυκλοῦται πανταχόθεν ὑπὸ ὀρέων· τὸ δὲ στόμιον αὐτοῦ ἔστι τετραμμένον πρὸς τὴν νοτ-δυτικὴν καὶ πρὸς τὴν νήσον Σίκηνον. Κατὰ τὸν ἐνδοτάτον μυθὸν τοῦ λιμένος τοῦτου ὑπάρχει λόφος πετρώδης, συγκείμενος ἐκ σχιστολίθου, καὶ κατὰ τοὺς πρόποδας αὐτοῦ εἰσὶ τὰ ἀνήκοντα αὐτῷ οἰκοδομήματα, καὶ τινες οἰκίαι, καὶ ἀποθῆκαι ἐπὶ δὲ τοῦ λόφου αὐτοῦ εἰσὶ πάμπόλλα ἱερὰ ἀρχαίων οἰκοδομῶν,

Ἐκ τῶν διαφόρων ποιημάτων Θεοδώρου τοῦ ἐπι-
κλῆν Πτωχοπροδρόμου, συγγραφῆς τῆς IB'. ἐκα-
τονταετηρίδος, δὲν ἦσαν κοινῶς παρ' ἡμῖν γνωστὰ,
εἰμὴ τὰ Ἰαμβικά του τετράστιχα, παραδιδόμενα εἰς
τὰ σχολεῖα μας ἐν εἰδὲι ἱερᾶς ἱστορίας, τῶν δύο δὲ
ποιημάτων του, τῶν εἰς δημῶδες ὕφος τῆς ἐποχῆς ἐ-
κείνης, πολλοὺς στίχους, τοὺς πλείστους κακῶς ἀν-
τιγεγραμμένους, καὶ μεθρημηνευμένους, ἐδημοσίευσεν
πρῶτος, νομίζω, ὁ Δουκάγγιος ἐν τῷ κατ' αὐτὸν
γλωσσάρῳ τοῦ παρακμάσαντος Ἑλληνισμοῦ, καθὼς
καὶ ἄλλων ποιητῶν τε καὶ πεζογράφων τῆς ἐποχῆς

ραμαν, γοργὸν ὡς ἐξαφτίειν. » Ἐρώτησε στὸ διάβασον κ' εἶπε τοὺς Βενετικούς, α Τὸ πῶς πουλιέται τὸ τυρίν, τί ἔχει τὸ κεντηνάριν. » Εἰς τὸν α. στίχον καταλληλότερον νομίζω νὰ γραφῇ σ τ ὁ Μ ἱ λ ι ν, καθὼς εἶνε γραμμένον καὶ εἰς τὸν 522 στίχον τοῦ Β'. ποιήματος. Τοῦ δὲ γ'. στίχου ἡ δευτέρα γραφή: » Ἐπὶ τοὺς Βενετικούς, α τὴν ὁποίαν ἐπροτίμησεν ὁ Σχολιαστής, μοι δίδει αἰτίαν νὰ ὑποπτεύσω ὅτι ἦτον ἴσως γραμμένον, συμφωνότερα μὲ τὴν σημερινὴν χρῆσιν: » Ἀπὲ τοὺς Βενετικούς. » Ἀλλὰ τοῦτο εἶν' ἀδιάφορον. Τὸ οὐσιωδέστερον εἶναι ὅτι ὁ σοφὸς Σχολιαστής ἠπατήθη, νομίζω, ἐκλαβὼν ἐνταῦθα τοὺς Οὐνετοὺς ἀντὶ τῶν Βενέτων ἢ Βενετιανῶν, οἱ ὅποιοι, καὶ τοὶ ἔχοντες ἴδιον χρῶμα, ἴδιον δῆμαρχον καὶ ἰδίαν θέσιν εἰς τὸν Ἰππόδρομον, δὲν γνωρίζομεν ὅμως, καὶ οὔτε φαίνεται πιθανόν, ὅτι εἶχον καὶ ἀγοράν ἰδίαν. Ἐν ᾧ, ἐκ τοῦ ἐναντίου, πιθανώτατον φαίνεται ὅτι ὁ ποιητὴς ἐννοεῖ τὴν ἀγοράν ὅπου εἶχον τὰ ἐργαστήρια τῶν οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει συμφικισμένοι καὶ ἐμπορευόμενοι Οὐνετοί, καὶ μάλιστα καθόσον καὶ ἡ θέσις τοῦ τόπου. » διαβαίνων εἰς τὸ Πέραμα ἀπὸ τοὺς Βενετικούς, α συμφωνεῖ μὲ ὅσα διηγείται περὶ τούτου Ἄννα ἡ Κομνηνὴ (Βιβλ. ΣΤ'). » Ὁ δὲ βασιλεὺς (Ἀλέξιος ὁ Κομνηνός) τῇ ἐν Βενετίᾳ » ἐπ' ὀνόματι τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἀποστόλου Μάρκου » ἐκκλησίᾳ ὑποφόρους ἅπαντας τοὺς ἐκ Μέλφης ἐν » Κωνσταντινουπόλει ἐργαστήρια ἔχοντας πεποίηκε » καὶ τὰ ἀπὸ τῆς Παλαιᾶς Ἑβραϊκῆς Σκάλας μέχρι » τῆς καλουμένης Βίγλας διήκοντα ἐργαστήρια, καὶ » τὰς ἐντὸς τοῦ διαστήματος τούτου ἐμπριεχομέ- » νας Σκάλας ἐδωρήσατο. α

Εἰς τὸ Α'. ποίημα.

- Στίχ. 226, » Γείτοναν ἔχω κοσκινᾶν, φάρσωμαν
μας χωρίζει,
227, » Ἀπ' αὐτοὺς ὁποῦ μπηγουσιν κατὰ
κάμπου μαχοῦκαν,
228, » Ὅταν εὐγούν καὶ τρέχουσιν συ δίο
αὶ καρούχαι. α

Ἡ ἐννοια τῶν στίχων τούτων κατεσκότισε τὸν ἀεθνηστον Σχολιαστήν, ὃς μάλιστα εἰς τὰ παραλειπούμενα τοῦ Β'. Τόμου τῶν Ἀτάκτων τοῦ ἐπλησίασεν εἰς τὴν ἀληθῆ ἰδέαν τοῦ Ποιητοῦ. Διότι τῷ ὄντι Κ ἄ μ π ο ς ἐδῶ εἶε ὁ τοῦ Βυζαντίου Ἰππόδρομος. Ἀλλ' ὁ Μ π η γ ο μ α τ ζ ο ὑ κ η ς δὲν εἶνε, καθὼς ὑπέθεσεν ὁ Σχολιαστής, » ὁ ἔχων ἔργον νὰ ἐμπήγῃ κατὰ γῆς ξύλα, ὡς ἔρια καὶ σημεία, νὰ μὴ συγχέωνται τῶν διαφόρων πατριῶν αἱ βένται. α διότι τί κοινὸν μεταξὺ τῆς τοιαύτης ἐπιστάσεως (ἐὰν, ἀφ' ἑτέρου, καὶ ὑποτιθῇ ὑπάρχουσα τοιαύτη) καὶ τοῦ Κοσκινᾶ, τοῦ γείτονος τοῦ Πτωχοπροδρόμου. Πολὺ πιθανώτερον νομίζω ὅτι ὁ περὶ οὗ λόγος Κησκινοπώλης οὗτος ἦτον ἐκ τῶν πτωχῶν ἐκεῖνων βιομηχάνων, οἱ ὅποιοι, μὴ ἐπαρκοῦντες εἰς ἐνοικίαν μονίμων ἐργαστηρίων, αὐτοσχεδιάζον τοιαῦτα, ἐ μ π ῆ γ ο ν τ ε ς ἐκ τοῦ προχείρου κοντάρια ἢ μα τ σ ο ὑ κ α ς εἰς τὸ μέσον

τῶν ἀγορῶν, καὶ εἰς τὸν Κ ἄ μ π ο ν (Ἰππόδρομον) πολὺ εὐκολώτερα καὶ συχνότερα, διὰ τε τὴν ἀπέραντον αὐτοῦ ἔκτασιν, καὶ τὴν ἐκεῖ συρροήν τοῦ πλήθους, Ἰπποδρομίας μάλιστα ἀγομένης ἐπὶ τῶν κονταρίων δὲ τούτων ἄπλοναν ψίχους ἢ τέντας, καὶ ὑπὸ τὰς σκιάδας ταύτας ἐξέθετον τὰ χειροτεχνήματα καὶ τὰς πραγματείας τῶν, ἀπαράλλακτα καθὼς συνεθίζουν καὶ τώρα καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν αὐτὴν τὰ καλούμενα Σ ε ρ γ κ ἱ α, εἰς τὰς εὐρυχώρους ἰδίῶν τῶν Τζαμιῶν πλατείας, καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας ὅχι μόνον τότε, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ Δημοσθένους ἀκόμην, εἰς τὸ μέσον τῆς ἀγορᾶς, τὰ καλούμενα Γ ε ῤ ῥ α. Τούτου τεθέντος, πρέπει ν' ἀφαιρεθῇ καὶ τὸ ἐν στίχ. 244: , μεταξὺ τοῦ » Μπηγοματζούκης Κοσκινᾶς, » παρεισφρήσαν κόμμα διότι τῶν δύο τούτων λέξεων ἡ πρώτη εἶν' ἐπίθετον τῆς δευτέρας.

Στίχ. 240: » Ἀρ' οὐ πιασμός; δὲ γέγονε καὶ ἀνατροπὴ στὰς κύρβας. α Ὁ σοφὸς Σχολιαστής δὲν ἐνόησε, νομίζω, διόλου τὸν στίχον, καὶ διὰ τοῦτο τὸν μὲν π ι α σ μ ὸ ν ἐξηγεῖ λοιμικὴν νόσον, θανατικὴν. τὰς δὲ κύρβας, ἐξηγηθείσας ὑπὸ τοῦ Δουκαγγίου τραπέζας, διορθώνει κύρ τ α ς, ἀλλ' ἀντ' ἄλλων τὰ πάντα, καθὼς συμβαίνει συνήθως, ὅταν ἅπαξ ἐκπέσῃ τις τῆς εὐθείας ὁδοῦ. Ὁ ποιητὴς ἐδῶ, κατ' ἐμὲ, ἐννοεῖ ἀναμφιβόλως τὸ συμβαῖνον ἐνίοτε τὸν χειμῶνα πάθος περὶ τὰς πεπλαμύδας καὶ ἄλλα ὀψάκια εἰς τὸν Θραβικὸν Βόσπορον, τὸ γνωστὸν ὑπὸ τὸ Τουρκικὸν ὄνομα κ ι ρ γ κ ἱ ν (θραῦσιν), ὅτε, εἰσδύοντες, καθὰ λέγεται, τοῦ πύγου ἢ τῆς ἰλύος ὡς τὰ βράγχια τῶν ἰχθύων, συμβαίνει εἰς αὐτοὺς φόφος, καὶ π ι ἄ ν ο ν τ α ι, ἢ, κατὰ τὴν ἐμφαντικωτέραν φράσιν τῶν ἐντοπίων, π ἱ π τ ο υ ν τόσον πολλοὶ, ὥστε ὀλίγοι τοὺς χιγοράζουν, συλλαμβάνει δὲ αὐτοὺς ὁ τυχὼν ἐκπύπτοντας εἰς τὴν παραλίαν. Σημειωτέα δὲ καὶ ἡ λέξις ἄ ν α τ ρ ο π ῆ, ὡς ἀνατρεπομένης ὑπὸ τῶν βιαιῶν χειμερίων πνευμάτων τῆς ἐν τῷ πυθμένι τῆς θαλάσσης ἰλύος. Ἐρχόμεθα εἰς τὰς κ Ὑ ρ β α ς: Ἀλλὰ προτοῦ, ἄς ἰδωμεν τὸν

Στίχ. 255 » Τὸ πῶς νὰ ζήσω ἐξαπορῶ μὲ ταύτας τὰς τζερδέλας. α Τὴν τελευταίαν ταύτην λέξιν ὁ Κοραῆς ἐξέλαβεν ἀντὶ τῶν γνωστῶν σαρδέλων, καὶ φυσικῶς αὕτη εἶν' ἡ πρώτη ἰδέα ἣτις ἔρχεται εἰς τὸ ἀναγνώστου τὸν νοῦν. Ἀλλ' ὁ ποιητὴς τ σ ε ρ δ ῆ λ α ς, καθὼς καὶ κ Ὑ ρ β α ς ἀποκαλεῖ, νομίζω, αὐτὰς ταύτας τὰς πεπλαμύδας, τὰς ὁποίας, καὶ ἰδίως τὰς μικρὰς καὶ μῆπω μίλελιπασμένας, ὀνομαζοῦσι καὶ σήμερον οἱ θυννοῦθραι τοῦ Βυζαντίου, δι' ἄλλου ἀναλόγου ἐξευτελιστικοῦ ὀνόματος, κ α τ σ ι β ῆ λ α ς. Ἡ λέξις Κύρβη εἶνε ἢ ἄλλως κ ο Ὑ ρ β α (πύρην), καὶ αἱ τοιαῦται εἰς τὴν Δακίαν εἶνε συνήθως Γύφτισσαι (Κατσιβέλαι). Εἶνε δὲ ἡ λέξις τοῦ παρακμάσαντος Λατινισμοῦ, συνήθης καὶ ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν χρόνων μὲ ταύτην τὴν σημασίαν. » Κοῦρβον τὸ καμπύλον » καὶ σκαμβόν, (λέγει Γλωσσάριόν τι τῶν Βασιλέων) καὶ τευθεντὰ ξυλίκια τῆς σέλλας κούρβια » λέγονται, ὡς καμπύλα. Διότι δὲ πάλαι τὰ τοιαῦτα » κούρβια εἰς ὀχρίαν ἀεὶ ὑπόκειται τοῖς ἐφίπποις, » διὰ τοῦτο μεταφορικῶς καὶ τὴν πόρνην κοῦρβαν

» λέγομεν, διὰ τὸ αἰετὸν ὄχεισθαι. α Ἡ δὲ Τσερδέλα
ἔχει εὐγενεστέραν καταγωγὴν, διότι φαίνεται παρε-
σχημένη ἐκ τοῦ Κ ο ρ δ Ὑ λ η καὶ Σ κ ο ρ δ Ὑ λ η,
λέξεως διὰ τῆς ὁποίας ὠνημάζετο ἡ νέα πηλαμύς,
κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην (Περὶ Ζ. Ἱστορ. ΣΤ, 15, 5):
Ἰδοὺ ὁλόκληρον τοῦ φιλοσόφου τὸ χωρίον: » Ἡ δὲ
» αὐξησίς ἐστι τῶν Θυννιδῶν ταχσία. Ὅταν γὰρ τέ-
» κωσιν οἱ ἰχθύες ἐν τῇ Πόντῳ, γίνονται ἐκ τοῦ
» ὡς ἄς καλοῦσιν οἱ μὲν κορδύλας (ἄλλ. γρφ. σκορ-
» δύλας), Βυζάντιοι δὲ αὐξίδας, διὰ τὸ ἐν ὀλίγαις ἡ-
» μέραις αὐξάνεσθαι· καὶ ἐξέρχονται μὲν τοῦ φθινο-
» πώρου ἅμα τοῖς θύννοις, εἰσπλέουσι δὲ τοῦ ἔαρος
» ἥδη οὖσαι πηλαμύδες. α Παρομοίως τὰς διαιρεῖ καὶ
» ὁ Στράβων (Βιβλ. ΙΒ'. 549): » Ἐπακολουθοῦντες
» γὰρ (οἱ δεληφίνες) ταῖς ἀγέλαις τῶν ἰχθύων, κορδύ-
» λης τε καὶ θύννης, καὶ αὐτῆς τῆς πηλαμύδος, πιαί-
» νονται τε καὶ εὐχλωτοὶ γίνονται. α Ἰδε καὶ Ἀθην.
Ζ', 203: Ἡ δὲ παραφθορά τοῦ κ εἰς τζ ἢ τσ, δηλαδὴ
τὸ Ἰταλικὸν C, δὲν εἶν' ἀσυνήθης. Διότι καὶ κατὰ τὴν
15 ἑκατονταετηρίδα, κατὰ τὸν Κρούσιον, καὶ τοὶ ἄλ-
λως παρερμηνεύοντα τὴν λέξιν, ἐπρόφερον εἰς τὴν Ἑλ-
λάδα τοὺς Κοπέλους Ἰζοπέλους, καθὼς προφέρουν καὶ
σήμερον τὰς Κίχλας Ἰσίχλας καὶ Τσιδώνια τὰ Κυ-
δώνια. Αἱ Κορδύλαι μάλιστα ἠδύναντο τοσοῦτω μάλ-
λον νὰ καταντήσῃσι Τσερδέλαι (Τσερδέλαι), ὅσῳ ὁ
πάρχει, ὡς εἶδομεν, καὶ ἄλλη γραφὴ αὐτῶν, Σκορ-
δύλαι, καὶ αὐτὴν, ὡς ὀρθοτέραν, ἐπροτίμησε καὶ ὁ
Σχηνυδέρης.

Στίχ. 462. » Πάτερ, νάνηβω στὸν Χριστὸν, εἰς
τὴν Χαλκὴν ἀπάνω,
α Νάπομυρίσω ὅτι ἐρυγῶ, καὶ τώρα
γιά που φθάνω.

Τὸν δεῦτερον ἐκ τῶν δύο τούτων στίχων ὁ Κοραῆς
ἐνόμισεν ἐσφαλμένον, καὶ ἐπεχείρησε νὰ τὸν διορθώσῃ
καθὼς συνήθως διορθοῦνται καὶ οἱ σοφώτατοι, ὅταν
ἀποτύχῃσι τῆς κυρίως ἐννοίας τοῦ συγγραφέως. Ὁ
στίχος δὲν ἔχει παντάπασιν διορθώσεως ἀνάγκην, καὶ
ἴσως μόνον τὸ ἐρυγῶ πρέπει νὰ γραφῇ ῥι γ ὦ,
ἐάν δὲν ἦτο καὶ ἀπαρχῆς γεγραμμένον οὕτω, ἢ ἐάν
δὲν ἦναι καὶ τοῦτο διάφορος γραφὴ, ἢ μᾶλλον καθιε-
ρωμένη ὑπὸ τῆς πολυχρονίου χρήσεως ἀνορθογραφία,
καθὼς καὶ τὸ ἐν στίχ. 481. » Καὶ φρυξαι (τὸ ὁποῖον
καὶ ὁ Κοραῆς διώρθωσε φρίζε) πῆς τὸν πύρετον. α Ση-
μαίνει δὲ ὅτι ὁ μοναχὸς, ἵνα εὖρῃ εὐπρόσωπον ἀφορ-
μὴν νὰ ἐξέλθῃ ὀλίγον τοῦ μοναστηρίου πρὸς περιδιά-
βασιν, προφασιζεται ὅτι ἔχει παροξυσμὸν (ῥιγεί, πυ-
ρέσσει) καὶ θέλει νὰ ἀναβῇ εἰς τὸν παρὰ τὴν Χαλκὴν
πύλιν τοῦ Παλατίου ναὸν (ὅπου καὶ ἡ περίφημος εἰ-
κὼν) τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ν' ἀπομυρίσῃ, νὰ
πάρῃ δηλαδὴ μύρον ἐκ τῆς εἰκόνης, ἢ ἔλαιον ἀπλῶς
ἀπὸ τῆς κανδύλας πρὸς θεραπείαν του. Τοιαῦται δὲ
μύρων ἀναβλύσεις ἀπὸ τῶν ἱερῶν εἰκόνων καὶ ἔγιναν
καὶ γίνονται, καὶ οἱ εὐλαβεῖς, ἀποματτόντες διὰ βαμ-
βακίου (ἀπομυρίσιν τὴν ἐξ) τὸ ἀπ' αὐτῶν ὁ-
πωσδήποτε ἀναδύον ὑγρὸν, ἀλείφουσι δι' αὐτοῦ τὰ
πάσχοντα αὐτῶν μέλη.

Στίχ. 558. » Καὶ τζαντζαλιαροτζούριχος ἀπὸ τὸ
δημοκ. . . (διάφ γρφ.) » ἡ τζαντζαλιαρὴν τζούρου-
χον ἀπὸ τὸ δομακ. . . α Τῆς τελευταίας λέξεως αἱ
τελευταῖαι συλλαβαὶ (λέγει ὁ Κοραῆς), καὶ εἰς τὰ δύο
ἀντίγραφα εἶναι γραμμοδέσμον (ligature), κατὰ τὰ
συνήθη δυστυχῇ δυστυχῶν ἀντιγραφῶν γραμμοδέ-
σματα. . . Ὁ Δουκάγγιος ἀνέγνωσεν εἰς τὸ δεῦτερον
(ἀντίγραφον). Δ υ μ α κ ε λ λ η ν. Ἐάν ἦτο τοῦτο
πιθανόν, ἐσήμαινε τόπον τινὰ ὠρισμένον τῆς πόλεως,
ἴσως Δημοκέλλιν (ἤγουν Δημοκέλλιον), ὅπου ἐπωλοῦν-
το τὰ καταλυμένα καὶ ῥακώδη φορέματα α Ἡ ἀνά-
γνωσις τοῦ Δουκαγγίου εἶνε, μοὶ φαίνεται, ἡ γνησιω-
τέρα. Ἀπορὸν δὲ πῶς ὁ σοφὸς Σχολιαστὴς δὲν ἐνθυ-
μήθη τὸ Δι μ α κ ε λ λ ι ο ν, καὶ Δι μ α κ ε λ λ ο ν,
τὸ αὐτὸ ἴσως καὶ Λ ε ω μ α κ ε λ λ ι ο ν, ἀγορὰν ἐ-
πίσημον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅπου καὶ σήμερον
ἀκόμη πωλοῦνται τὰ παλαιόρρουχα ἢ ἀπόρρουχα εἰς
τὸ καλούμενον Μ π ἰ τ π α ζ ἄ ρ (ψειροπάζαρον).
Ἀλλ' ἡ ἀρχαία τοπογραφία τῆς Κωνσταντινουπόλεως
εἶνε τόσον ἐσκοτισμένη, καὶ τῶν Βυζαντινῶν συγγρα-
φῶν ἡ σπουδὴ τὸσον ὀχληρὰ, ὥστε τοιαύτην τῶν ἐ-
κεῖ τόπων ἄγνοιαν παρατηρεῖ τις εἰς ὅλους σχεδὸν
τοὺς ἐγγίζοντας ὁπωσδήποτε τὴν Βυζαντινὴν Ἱστο-
ρίαν. Ἄς σημειωθῇ ἐν τούτοις, ὡς ἐν παρόδῳ, ὅτι καὶ
εἰς τὸν ἐξῆς ἄλλου τινος ἀνωνύμου καὶ ἀτελοῦς ποιή-
ματος στίχον,

» Καὶ τὸν λαὸν ἐξέρψωμε εἰς τὸ κοσμίειν, »
ὁ αὐτὸς οὗτος Σχολιαστὴς ἠπατήθη, διορθώσας μὲν
τὸν λ α ὀ ν εἰς ν α ὀ ν, καὶ τοῦτον ἐκλαβὼν ἀντὶ τοῦ
τῆς Ἀγίας Σοφίας, προσθεῖς δὲ ὅτι Κοσμίδια ὠνόμα-
ζον οἱ Γραικορωμαῖοι τὰ ἄνω τῆς στέγης ἐξέχοντα
μέρη, τὰ ἀρχαιότερα λεγόμενα Γεῖσα. Ὁ στίχος δὲν
ἔχει εἰμὶ πολλὰ μικρὰς διορθώσεως ἀνάγκην, καὶ ἰ-
δοὺ πῶς νομίζω ὅτι ἦτο γραμμένους·

α Καὶ τὸν λαὸν ἐξέρψωμαι (ἐξω;) εἰς τὸ Κοσμίειν, »
δηλαδὴ τὸ Κοσμίδιον, μοναστήριον, τὸ αὐτὸ καὶ
φρούριον ἔπειτα, περίφημον τῶν ἁγίων Κοσμᾶ καὶ
Δαμιανοῦ, ὅπου τώρα τὸ προάστειον Ἐπιόμπ
(Ἰππι), παρὰ τὴν μεσημβρινὴν πασαλίαν τοῦ μυχαῦ
τοῦ Κερατίου κόλπου, καὶ ὅπου ὁ λαλὼν εἰς τὸ ποίη-
μα Σουλτὰν Βαγεζὴδ ὁ Γιλδιρίμ (Κεραυνὸς), φοβερίζει
ὅτι θέλει ἐκφορήσῃ αἰχμάλωτον τῆς Κωνσταντινου-
πόλεως τὸν λαὸν, ἀπειλὴν, τὴν ὁποίαν ἔψευσε μὲν
τότε ἡ ἐπιδρομὴ τοῦ Τιμούρ-λέγκ, ἐπραγματοποίησε
δὲ μετὰ πεντήκοντα ἔτη ὁ δισέγγονος αὐτοῦ Μεχμέδ
ὁ Β', ἐπισωρεύσας εἰς τὸ ἐνταῦθα στημένον στρατό-
πεδόν του 60,000, αἰχμαλώτους μετὰ τὴν ἄλωσιν
τῆς πόλεως.

Ὅσον δὲ διὰ τὴν λέξιν Τ ζ α ν τ ζ α λ ι α ρ ο-
τ ζ ο ὐ ρ ι χ ο ς, τῆς ὁποίας τὴν παραγωγὴν ὁμολογεῖ
ὁ σοφὸς οὗτος ὅτι δὲν γνωρίζει, καὶ τοὶ ἀναφέρων τοὺς
Τ ζ ο ὐ ρ ι χ ο α γ ἰ ο υ ς κτλ. τοῦ Τζέτζου, ταύ-
την δὲν δύναται τις, νομίζω, ἀλλαχόθεν νὰ ἐτυμολο-
γήσῃ, παρὰ ἀπὸ τὰ τ σ ἄ ν τ ζ α λ α καὶ τὰ τ σ α-
ρ ο ὐ χ ι α. Διὰ τὴν λέξιν δὲ Τ ζ α ν τ ζ α λ ι ἄ ρ η ς,
τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἐτυμολογεῖ ἀπὸ τοῦ Ἰταλικοῦ Cen-
cio, cencerello, προσθετέον Α'. ὅτι, ὅχι μόνον ἐπὶ
Νικιφόρου τοῦ Καλλίστου (1280-1330), ἀλλ' ἐπτα-

κόσια πρὸ αὐτοῦ ἔτη, καὶ βέβαια καὶ ἀκόμην ἀρχή-
τερα, ἢ λέξις (τὴν ὁποίαν ὁ φιλοπονώτατος Βαρθο-
λομαῖος ὁ Κουτλουμουσιανὸς, οὐκ οἶδ' ὅθεν λαβὼν,
ἐτυμολογεῖ ἀπὸ τοῦ Ἀρμενικοῦ,) ἦτο συνήθης, εἴ γε,
κατὰ τὸν συγγραφέα τοῦτον (Ἐκκληστ. Ἱστορ. Β:6λ.
IH', 52), » Ἰακώβος, ἐξ οὗ ἡ τῶν Ἰακωβιτῶν αἵρε-
» σις, Σύρος τὸ γένος, ἐπὶ Μαυρικίου ἀκμάσας (573-
» 602), . . . Τζάντζαλος οὕτως ἐπωνόμαστο, διὰ
» τὴν ἀκρην, ὡς γε οἶμαι, εὐτέλειαν. « Καὶ Β'. ὅτι
αὐτὸν τοῦτον τὸν Τζάντζαλον ὁ Πατριάρχης Φιλόθεος,
ὁ ποιητὴς τοῦ ἀσματικοῦ κανόνος τῶν Πατέρων τῆς
ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, μετέφρασε, διὰ τὸ εὐρημον
πάντως, Κέντονον (» Οἱ Ἰακώβου ἔχοντες τοῦ
» Κεντόνου ἐπὶ κλησιν, τοῦνομά τε τούτου ἑαυτοῖς ἐγ-
» γράφοντες κτλ.), ἐκ τοῦ Λατινικοῦ πάντως Cento,
Κέντρων, φόρεμα συνεβραμμένον ἀπὸ πολυποικίλα κου-
ρέλλια (τσάτζαλα), ὅθεν ἀναμφιβόλως καὶ τὸ Ἰταλ.
Cencio.

Στίχ. 569. » Καὶ ἄς φέρουσι συλίγουρδον, καὶ ἄς
βάλουσιν ἀπέσω. » Εἴπομεν ἀνωτέρω (στίχ. 166.
τοῦ Α'. ποιήματος) ὅτι τὸ Σ υ λ ί γ ο υ ρ δ ο ν φαίνε-
ται νὰ ἦεν τὸ αὐτὸ μὲ τὸ ἐκεῖ Σύγουρδον. Αὐτὸ τοῦτο
ὑπώπτευσεν καὶ ὁ σοφὸς Σχολιαστὴς εἰς τὸν Β'. Τόμ.
τῶν Ἀτάκτων του. Ἐνταῦθα προσθέτω μόνον ὅτι τὸ
ἡδυσμα τοῦτο περὶ οὗ ὁ λόγος ἦ εἶχε δύο ὀνόματα,
ἢ τὸ ἐν ἡν ἐσφαλμένον ἀντὶ τοῦ ἄλλου, καὶ πιναθῶς,
τοῦτο μᾶλλον ἀντὶ ἐκείνου.

Στίχ. 597. » Διέβη τὸν Ἀκτουάριον, διέβη τὸν
Κανίκλην (διάφορ. γρφ. » ἢ καὶ τὸν Κανικλείου). »
Ἡ δευτέρα αὕτη γραφή ἤθελεν ἀφήσῃ ἴσως ἀμφι-
βολίαν, ἐὰν ὁ Καλλικλῆς, τὸν ὁποῖον ἀντικατέστησεν
ὁ Σχολιαστὴς, ἔχῃ χώραν ἐδῶ, καὶ ἴσως ἡδυνάτῃ τις
νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ὁ λόγος εἶνε περὶ ἀξιωματικοῦ τινος
τῆς Αὐλῆς (Ἐ π ἰ τ ο ὕ) Κ α ν ι κ λ ε ἰ ο υ), ὅς τις
ἦτο συγχρόνως καὶ ἱατρός ἐπίσημος. Ἀλλὰ τὸ ἐξῆς
χωρίον Ἀννης τῆς Κομνηνῆς, τὸ ὁποῖον, καὶ τοι σχοι-
νοτενὲς, ἀντιγράφω ὁλόκληρον, δικαιολογεῖ τοῦ Σχο-
λιαστοῦ τὴν εἰκασίαν, καὶ μᾶς γνωστοποιεῖ καὶ τὸ ὀ-
νομα τοῦ περιφήμου τότε τούτου ἱατροῦ. Ἡ Πορφυρο-
γέννητος βασιλὶς διηγεῖται τὴν τελευταίαν ἀσθενεῖαν
τοῦ πατρὸς τῆς. » Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ (λέγει) τῶν ἱ-
» ατρῶν οὐδὲ συνίσταν ὅλως τὴν ἐπερχομένην ἡμῖν
» ἀπειλὴν ἐντεῦθεν. Ὁ δὲ γε Καλλικλῆς Νικόλαος (*),
» οὕτως γὰρ προσηγορεύετο, μάντις ἦν ἡμῖν τῶν ἁ-
» πευκταίων κακῶν, καὶ πτοεῖσθαι ἔλεγε μὴ κτλ. . .
» Οὐδεὶς μὲν τοι τηνικαῦτα, πλὴν τοῦ Καλλικλέους
» τὴν διὰ τινων καθαρσίων κένωσιν προὔτεθύμητο. . .
» Οἱ δὲ πλείους, καὶ μᾶλλον ὁ Παντεχνῆς Μιχαήλ,
» παντελῶς ἀπέπργον τὴν κάθαρσιν... Παρὴν δὲ καὶ τῇ,
» ἐφ' ᾧ τοῖς τῶν ἱατρῶν λόγοις δικαιοῦται. . . καὶ τοῖς
» τοῦ Καλλικλῆ (***) κἀγὼ συνεθέμην λόγοις. Τῶν
» πλείονων ὅμως ἡ ψῆφος ἐκράτει, (Ἀλεξιάδ. κεφ. ΙΕ

(*) Κατωτέρω λέγει περὶ αὐτοῦ. » Τρεῖς μὲν γὰρ ἦσαν
» οἱ κορυφαῖοι τῶν ἱατρῶν, ὅτε ὁ π ε ρ υ ῆς Νικόλαος ὁ
» Καλλικλῆς κτλ. α (**) Παρατηρητέος ὁ τονισμὸς καὶ σχη-
ματισμὸς τοῦ ὀνόματος, τὸν ὁποῖον ἄλλως ἤθελε νομίσῃ τις
ἐσφαλμένον, ἐὰν δὲν συνεισέλθῃ μετὰ τὸν τοῦ στίχου τοῦ Πτω-
χοπροδρόμου.

» περὶ τὸ τέλος). Πρὸς τὸν Καλλικλῆν τοῦτον, τοῦ
ὁποῖου καὶ τὰ ἱαμβεῖα ποιήματα περὶ πολλοῦ ποιεῖ-
ται Γρηγόριος ὁ Κορίνθου ἐν τῇ περὶ συντάξεως, ἐ-
πιγράφονται καὶ νέσσαρες ἐπιστολαὶ (38, 39, 50, καὶ
57.) Θεοφυλάκτου τοῦ Βουλγαρίου.

Στίχ. 605. » Τὸν δεῦτερον στίχον τοῦ ἄλλου ἀν-
τιγράφου » Γηροκομὴν καλούμενος καὶ τρίτον, Δέ-
σποτά μου, α δὲν εἶνε (λέγει ὁ Κοραΐς) εὐκόλον νὰ
ἐννοήσῃ τις, καὶ ἂν διορθώσῃ τὸ Γηροκομὴν εἰς Γη-
ροκομείν. « Ἀλλὰ διορθώσεως δὲν ἔχει, νομίζω, οὐ-
δεμίαν ὁ στίχος ἀνάγκη· διότι τὸ Γηροκομὴν ἢ Γη-
ροκόμιν εἶνε λέξις συνειθιζομένη καὶ τώρα εἰς τὴν
Ἑλλάδα, πρὸς ὁνείδος τῶν παρατρεφόμενων ἀχρήστων
καὶ ὀκνηρῶν, ὡς δίδεν γηροκομουμένων.

Στίχ. 614. » Ἡ σὰρξ μου ἐξεφαλίασεν ἀπὸ τῆς
ἀλousίας. α Ἐσφαλμένην ἀδιστακτικῶς κρίνας ὁ Σχο-
λιαστὴς τὴν γραφὴν, ἐνταῦθα μὲν ἐπρόβλεπε διόρθω-
σιν τὸ Ἐκνεφαλίασεν ἢ Ἐγναφαλίασε, παντάπα-
σι ἀνεπιτυχῶς· εἰς δὲ τὸν Β'. τόμον τῶν Ἀτάκτων
συνεῖδε μὲν τὴν ἀληθεῖ λέξιν Ἐ κ ε λ ε φ ἰ α σ ε ν,
ἀλλ' ἀμφιβόλλων ἂν αὕτη παρεφθάρῃ ἐκ τοῦ Ἐλεφαν-
τίαςε, καὶ προέκρινε μᾶλλον τὴν ἀπὸ τοῦ Κελύφους
παραγωγὴν. Ἀλλ' εἶνε ἀναμφιβόλως ἐκ τοῦ Ἐ λ ε-
φ α ν τ ἰ α σ ε, καθὼς ἔλεγον καὶ Κ ε λ ε φ ὶ ν
τὸν λεπρόν, τὸν ἐλεφαντιῶντα, καὶ Κ ε λ ε φ ἰ α-
σ ι ν τὴν ἐλεφαντίαν. » Ἐλέφας λέγεται, ὅπερ λέ-
» γουσιν οἱ ἰδιῶται κελεφάσιν, » λέγει ὁ Θεοφ. Νόκ.
Τόμ. Β'. σελ. 216.

Στίχ. 623. » Ἐκὼν ἐξέρχομαι Μονῆς ἐκ τῆς τοῦ
Φιλοθέου. α Ὁ Σχολιαστὴς ἐπροτίμησε τὴν τοῦ ἐτέ-
ρου χειρογράφου ἀνάγνωσιν, ὅπου ἡ Μονὴ ἐπιλέγεται
α τοῦ κυροῦ Θεοφίλου. » Ἀλλ' εἰς τοῦτο, παρεκτός
ἄλλων τοπογραφικῶν καὶ ἱστορικῶν δυσκολιῶν (τὰς
ὁποίας θέλομεν ἐν ἄλλοις διασαφήσῃ), ἀντιβαίνει καὶ
ὁ 296 στίχος, ὅπου οἱ μοναχοὶ τῆς Μονῆς ταύτης
καλοῦνται Φ ι λ ο θ ε ῖ τ α ι.

—ο—

Η ΜΕΖΑΡΡΑ.

Τὸ 1692 ἔτος, πολὺ δηλαδὴ πρὶν λάβωσι τὰ ὀθω-
μανικὰ ἦθῃ τὴν αἰσίαν ἐσχάτην μεταβολὴν αὐτῶν, συνε-
βη τὸ ἐξῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Μόλις πρὸ μιᾶς περίπου ὥρας, ἀνατείλας ὁ ἥλιος
ἐπὶ τῶν Μιναρέδων τῆς λαμπρᾶς ταύτης πόλεως, δὲν
εἶχεν εἰσέτι ὑπερπηδήσει τοὺς κασσιτερίνους ὑψηλοὺς
θόλους τοῦ γηραιοῦ Σεραγίου· ὁ δὲ Ἰμᾶμης, ὁρθὸς καὶ
ἀκίνητος ἐπὶ τῆς προσευχῆς, ἥτις προηγέλλει τὴν ἐ-
ναρξιν τῆς ἡμέρας, καὶ οἱ φύλακες τοῦ χαρεμίου ἡ-
γρῦπνον σιωπῆδονος Σουλτάνος, παρὰ τὰς δαμασκινᾶς θύ-
ρας, ἐνῶ ὁ φιλόδονος Σουλτάνος καὶ αἱ ὠραιαὶ του
γυναικες ἡσύχως ἠγείροντο ἐκ τοῦ μακροῦ ὕπνου
των.

Ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ὀψews τῆς σκυθρωπῆς οἰ-
κοδομῆς, ἐφάνετο εἰς μόνος ἐξώστης, καταπετάσματος
κεκλυμένου, ὅπισθεν δὲ μεγαλοπρεποῦς μεταξωτῆς

— Ναι, φίλε μου, εὐτυχοῦμεν! Ἐάν δὲν ἤμην εὐ-

νους τοῦ Ἀχμέτου, δὲν θὰ εἶχον ἰδιαιτέρον κατάλυμα εἰς τὰ ἀνάκτορα ταῦτα, ἀλλ' ἤθελον διάγει τὴν ζωὴν μου μετὰ τῶν ἄλλων γυναικῶν εἰς τὸ Σεράγιον, φυλαττομένη καθὼς αὐταὶ νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ἐπομένως μὴ οὐσα οὐδέποτε μόνη καὶ ἐλευθερά, ἐπομένως ποτὲ μετὰ σοῦ. Σὺ ὁ ἴδιος δὲν θὰ ἦσο δοῦλός μου, ἀλλὰ δοῦλος ὄλων. Δὲν θὰ ἐβλεπόμεθα τότε, εἴμῃ μόνον ἐνώπιον τῶν φυλάκων ἢ τοῦ Βασιλέως, εἰς δὲ τὸ πρῶτον σημεῖον συνεννοήσεως, ἡ κεφαλὴ σου θὰ ἐκόπτετο.

— Δὲν θὰ βλεπόμεθα πλέον! ἀνέκραξεν ὁ νέος Ἕλλην, δεικνύων, ὅτι ἐροῦντο τὴν δυστυχίαν ταύτην περισσότερον παρὰ τὸν θάνατον.

— Μάλιστα θὰ βλεπόμεθα πάντοτε, ἀλλ' ἐν ὧσιν εἴμαι εὐνοουμένη, ἀπεκρίθη ἡ Μεζάρρα, σφίγγουσα τὴν χεῖρά του τρυφερώς.

— Λοιπὸν, εἶπεν ὁ Ἕλλην, τί ἔχρμεν τότε νὰ φεώμεθα;

— Καὶ μήπως ἡ Βασίλισσα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γείνη πάλιν ὑπὸς τοῦ ἀπεκρίθη ἡ εὐνοουμένη μετὰ βεβαιότητος στεναχμόν.

— Ὑπὸς τοῦ, Σὺ, Μεζάρρα! Πῶς τοῦτο; εἶπε, τί ἐννοεῖτε μ' αὐτό;

— Νέαι γυναικες ἐκομίσθησαν εἰς τὸ χαρέμι πρὸ ὀκτῶ ἡμερῶν· μία ἐξ αὐτῶν, φίλε μου, εἶναι τόσο ὡραία, ὅσον καὶ ἐγώ! Μὴ ἀπορῆς. . . . τὴν εἶδα! Εἶναι Κιρκασίκα, προσαχθεῖσα παρὰ τινος πειρατοῦ. ἔχει δὲ τρία μεγάλα προτερήματα, ἡ δυστυχὴς! Γνωρίζει δηλαδὴ νὰ παίζει κιθάραν, χορεύει ὡς Βαϊαδέρα, καὶ εἶναι τοσοῦτον φιλοδόξης, ὥστε μοὶ καθίσταται ἐπιπόθος. Ὁ Ἀχμέτης ἰδὼν αὐτὴν ἐμειδίασεν, ἐκεῖνος, ὅστις πρὸ ἐμὲ μόνην ἐμειδία· ὅθεν διέταξε σήμερον τὴν συγκάλεσιν ὄλου τοῦ Σεραγίου. Τοιαύτη ὁμήγυρις δὲν θὰ ἦναι τελετὴ, Ἕλλην, ἀλλὰ συναγωνισμός μετὰ τῆς Κιρκασίκας καὶ ἐμοῦ. Ὁ Σουλτάνος μοὶ τὸ εἶπε δι' ἐνὸς βλέμματος, καὶ πρόκειται νὰ νικήσω ἢ νὰ καταβληθῶ, νὰ γίνω πάλιν δοῦλη, τῶν ἄλλων σὺνδούλος. Νὰ γείνω δοῦλη, φίλτατε. Τὸ ἐννοεῖς; ἀροῦ ἤμην ἡ πρώτη μετὰ τῶν πατρῶν ἐπὶ ὀλοκλήρου ἔτους, νὰ γείνω τῶν ἄλλων ὁμοίκα! Ἀροῦ ἀπῆλυσεν πάντων συγχρόνως, ὡς καὶ αὐτοῦ τοῦ ἔρωτός σου, ν' ἀνεχθῶ, νὰ ἀπωλέσω ὅλα ἐν ῥίπῃ ὀφθαλμοῦ, καὶ αὐτὸν τὸν ἔρωτα! Διότι θὰ σὲ χάσω, σὲ λέγω, ἐὰν ἡ καρδίκα τοῦ Σουλτάνου μοὶ ἀραιεθῇ. Βλέπεις ἤδη, ὦ Ἕλλην, ἐὰν πρόπη νὰ ἦμαι ὡραία, καὶ ἐννοεῖς ὅλον αὐτὸν τὸν καλλωπισμὸν, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται ἡ τύχη μας.

— Ἐννοῶ, εἶπεν ὁ νέος Ἕλλην, κλίνας μὲ ἐνδόμυχον συγκίνησιν. Δὲν συμμερίζομαι ὅμως τοὺς φόβους σου, Μεζάρρα, ἐπρόσθεσεν ἐγείρων τὴν κεφαλὴν. Δὲν ἀρκεῖ νὰ φανῇ, ὅπως μηδενίτης ἅμα τὴν φθονουμένην ταύτην ἀντίπαλον; καὶ ἂν ὁ Ἀχμέτης τυφλωθεῖς, προσηλύσῃ τὴν Σελήνην ἀντὶ τοῦ ἡλίου, δὲν ἔχομεν ἄλλαν τινὰ νύκτα νὰ κερδίσωμεν καὶ σέροντες τὸν ἔρωτα ἡμῶν νὰ φύγωμεν ὁμοῦ ἐκ τοῦ Σεραγίου;

— Νὰ φύγωμεν ἐκ τοῦ Σεραγίου, δυστυχὴ φίλε! Ἐπειδὴ ὁ ἔρωας σὲ εἰσέγαγεν ἐνταῦθα, ἐλπίζεις ὅτι

καὶ θὰ σ' ἐξαγάγῃ πάλιν; Φεῦ! μὴ μεγαλύνῃς κινδύνους, ὧν τὸ τέμας θὰ φθάσῃ ταχύτατα, ἀλλ' ἐνθυμοῦ μόνον ὅτι ἐντεῦθεν μόνον ἐγκαταλείπουν οἱ αἰχμάλωτοι τοὺς ἐπιφύθους τούτους τόπους. . . .

Καὶ ἡ εὖνος ἐδεῖξε τὴν ἐξώστην, κάτωθεν τοῦ ὀκίου ἤκουετο μυκωμένη ἡ θάλασσα· ἀλλ' ὁ Ἕλλην ἀπεκρίθη εἰς τὸ τρομερὸν τοῦτο κίνημα διὰ μειδιάματος περιφρονητικῶς, ἀμρότεροι δὲ ἐχωρίσθησαν ταχέως, ἡχύσαντος τοῦ τυμπάνου τοῦ συγκαλοῦντος τὰς Σουλτάνας.

II

Ὁ Βασιλεὺς τῶν Βασιλέων, ὁ προσφιλέστατος τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰκοτὸς πέμπτος Σουλτάνος, Ἀχμέτης Β'. ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ θρόνου του, ἐν τῷ μέσῳ τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς αὐλῆς του. Ὁ θρόνος οὗτος εἶναι μέγα ἀνάκλιτρον διάχρυσον καὶ διάλιθον· ἡ οἰκογένειά του δὲ συνέκειτο ἐν πεντήκοντα υἱῶν, ἐνδεδυμένων πρασίνας τιάρας, ἡ δὲ αὐλὴ περιελάμβανε διακοσίας γυναῖκας, τὰς ὡραιότερας τοῦ κόσμου. ἔχων τὴν χεῖρά του ἐπὶ τῆς μαζῆς του γενειάδος, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ἡλικία ἤρχιζε μινύουσα βαθμηδὸν τρίχας τινὰς ἀργυράς, ὁ Ἀχμέτης ὠσφραίνεται ἀρωματικῆς εὐωδίας, περιμένων τὴν εὐνοουμένην καὶ τὴν Κιρκασίαν.

Ἀπειροὶ δὲ χοροὶ ποικίλοι ἐξετελοῦντο ἐνώπιον αὐτοῦ, χωρὶς νὰ προσέχη αὐτοῖς, καὶ τότε μόνον ἀνέγειρε τὸ πλατὺ μέτωπόν του, ὅποτε παρουσιάσθησαν αἱ δύο ἀντίπαλοι.

Ἡ Κιρκασίκα ἤρχετο μόνη, ἡ δὲ εὐνοουμένη ἐν τῷ μέσῳ τῆς θεραιπείας τῆς. Ὁ στολισμὸς τῆς πρώτης ἦτον ἀπλούς, ὁ δὲ τῆς δευτέρας ἐπιτεταδευμένος, ἀμρότεροι δὲ, κατὰ διαταγὴν τοῦ φιληδέου Σουλτάνου, ἤρξαντο τοῦ χοροῦ συγχρόνως. Ἀξίαι ἀντιζηλοῦντες! διότι ἀμρότεροι ἦσαν ἀξιοθαύμαστοι. . . . ἡ συγκίνησις ἀνεδείκνυε τὴν μίαν τερπνοτέραν, ἡ δὲ οἷσις καθίστα τὴν ἄλλην ὑπαρφαυνοτέραν. . . . ἡ πικρὰ ἀντιζήλια, εἰκονίζομένη ἐπὶ τῶν προσώπων των, ἀντέκειτο πρὸς τὴν γλυκεῖαν ἀρμονίαν τῶν βημάτων των, καὶ ἐκάστη προσήλου τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τοῦ Κυρίου, διὰ νὰ ἰδῇ μήπως παρατηρῇ τὴν ἐκθρόνισιν. Ἡ ψυχρὰ καὶ ἀπαλὴ προσοχὴ τοῦ Ἀχμέτου, ἐμερίζετο κατ' ἀρχὰς ἀδιαφόρως, εἰς τὴν ἐξέσπασιν καὶ τὴν εὐνοουμένην· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ὁ ὀφθαλμός του ζωηρότερος γενόμενος, μένει ἐπὶ τῆς Μεζάρρας. . . . προσηλύσεται σταθερῶς ἐπ' αὐτῆς, καὶ ἐκ τούτου ἡ μὲν εὐνοουμένη ἐνθαῦρονμένη ἐπαυξάνει τὴν χάριν καὶ τὴν προθυμίαν, ἀναπτύσσουσα θελήνητρα ἄγνωστα, ἡ δὲ ἀντίπαλός της ἐννοεῖ ἄρ' ἐκ τῆς ὅτι ἡ νίκη τὴν ἐγκαταλείπει. Διὰ μιᾶς σβέννυνται τὰ τερπνὰ ὄνειρα καὶ αἱ περὶ τοῦ μέλλοντος ἐλπίδες της, αἱ παραιεῖς της ὡχρίουν, καὶ οἱ πόδες της κλονίζονται. Ἡ εὖνος θὰ μένησθαι, ἡ δὲ αἰχμάλωτος, θὰ μένη αἰχμάλωτος! Ἡ Μεζάρρα ἠδύνατο τοῦ λοιποῦ νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν ἔρωτά της καὶ τὸν νέον τοῦτον θρίαμβον τῆς φιλοδοξίας της! Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ ὁ Ἀχμέτης, ζητήσας εἰς τὴν ζώνην του τὸ εὐ-

δες ἐμβλημα τῆς εὐνοίας του, καὶ ἐξαγαγὼν αὐτὸ τὸ ἐξεδίπλωσε βραδέως, ἔχων πάντοτε προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμούς του ἐπὶ τῆς ὥραιας εὐνοουμένης· τείνας δὲ αὐτὸ πρὸς αὐτὴν, καὶ μειδιῶν, ἔμελλε νὰ τὸ ἀφήσῃ νὰ πέτῃ πρὸ τῶν ποδῶν της . . . ὁπότε αἰφνιδίως ἠκούσθη γογγυσμός . . .

Ἀνέπεμψε δὲ τοῦτον ἡ Κιρκασία, ἥτις ἐκτὸς ἐκυτῆς καὶ λειποθυμοῦσα ἐκ τῆς λύπης καὶ τῆς αἰσχύνης, κινδυνεύουσα δὲ νὰ πέτῃ ἡμιθανὴς εἰς τὰ γόνατα τῆς ὑπερῆρανος τῆς ἀντιπάλου, μόλις ἀνέλαθεν ὀλίγη δύναμιν, καὶ προύχωρσε βήματά τινα πρὸς τὸν θρόνον, ὅπου λειποψυχοῦσα καὶ ἡττημένη, ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς τελευταίας βαθμίδος τοῦ διδανίου. Ἀλλ' αὐτὴ ἡ πτώσις τῆς εἴλκυσε πρὸς αὐτὴν βλέμμα τοῦ Κυρίου, τὸ δὲ βλέμμα τοῦτο τσαυτὰ νικηφόρα θελγητριά ἀπήντησεν εἰς αὐτὴν, ὥστε ἀπέναντι αὐτῶν, πάντα τὰ λοιπὰ ἡμικυρῶθησαν, ὡς ἀσθενὴς λάμψις ἀστέρων ἐν μέσῃ ἡμικυρῶθησαν, ὡς συμβολικὸν μανδύλιον, ἀποσπασθὲν τῶν μέτρων τὸ δὲ συμβολικὸν μανδύλιον, ἀποσπασθὲν τῶν χειρῶν τοῦ Σουλτάνου, μετέβη εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ὠρχίου του θύματος, καὶ ἀνεκάλεσεν αὐτὸ αἶφνης εἰς τὴν ζωὴν.

Τότε ἡ Μεζάρρα ἰδοῦσα τὸ τρομερὸν τοῦτο δυστύχημα, ἐλειποθύμησε καὶ μετεφέρθη ἐκείθεν ἀναίσθητη, ἐνῶ ἀπ' ἐτέρου ὁ Ἀρμῆτης ἀνεζωογονήσας τὴν τὴν ἀντίπαλόν της.

III.

Τὴν ἐπάρκατον ἐσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ἐκείνη, ἥτις ὑπῆρξε Βασίλισσα, ἀλλ' ἤδη δὲν ἐσήμαινε πλέον τίποτε, ἐκάθητο ἐντὸς σκιᾶς τοῦ τελευταίου ἀσπίτου της, κειμένης εἰς τὰ ἐνδότερα τῶν κήπων, καὶ περὶ τῆς μετὰ τὴν μεταξὺ τῶν λοιπῶν δούλων συγκατάλειψεν τῆς. Ἐνὸς δὲ ὠφελουμένη ἐκ τῆς στιγμιαίας τῆς μοναξίας παρέβαλλε τὸ ἐκπνεύσαν μεγαλεῖόν της πρὸς τὴν μέλλουσάν της ταπεινῶσιν, πᾶν ἄλλο αἰσθημα ἐξηλείφετο ἐκ τῆς ψυχῆς της, ἀπέναντι τῆς λύπης καὶ τῆς ἐκδικήσεως. Ἡ ἀδυσώπητος αἰών τῆς θριαμβευσάσης ἀντιπάλου τῇ ἀφῆρε καὶ αὐτὴν τὴν γλυκεῖαν ἐνθύμησιν τοῦ ἐραστοῦ της, ὅπου τε εἶδε τὸν νέον Ἕλληνα, ἀνοίγοντα ἐλαφρῶς τὴν θυρίδα τῆς σκιᾶς.

Ἕλληνα! ἀνέκραξε σκιρτῶσα, εἶναι ἀληθὲς ὅτι σ' ἐπαναβλέπω;

— Τελευταίαν φορὰν, Μεζάρρα. Μ' ἐπέφορτισαν νὰ σ' ἐπαναφέρω μετὰ τῶν γυναικῶν.

— Σὺ, νὰ μ' ἐπαναφέρῃς εἰς τὸ χαρῆμι! Ἀ! αὕτη μόνη ἡ νέκ λύπη μοὶ ἀπελείπετο . . .

— Μὴ παραπονεῖσαι διὰ τὴν ἐδικήν σου, πρὶν μάθῃς τὴν ἐδικήν μου, Μεζάρρα. Μένω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τὴν ὅποιαν ἐξετέλουν πλησίον σου, καὶ μετὰβαίνω εἰς τὰς διαταγὰς . . .

— Μὴ τελειώσῃς, δυστυχῇ! διέκοψεν ἡ δυσμενής, θέτουσα τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ προσώπου της.

— Λοιπὸν ἀλόμην καὶ πόρα θεωρεῖς ἀδύνατον τὴν φυγὴν μας; ἠρώτησεν ὁ νέος ἐντόνως, προσηλὼν τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τοὺς τῆς ἐρωμένης του.

Τὴν στιγμὴν ταύτην διεκρίθησαν ἀπὸ κράτος βη-

μάτων ἐπὶ τῆς ἄμμου· ἦτον δ' ἡ νέκ εὐνοουμένη, ἐν τῷ μέτῳ τῆς θεραπείας της, ὀδηγουμένη παρὰ τοῦ ἰδίου Ἀρμῆτου εἰς τὸ οἰκνμά της . . .

Ἡ Κιρκασία, διερχομένη διὰ τῆς ἡμηνεωγμένης σκιᾶς, ἀνεγνώρισεν ἐκείνην, ἣν ἔμελλε ν' ἀντικαταστήσῃ, καὶ τῇ ἔρριψε πλάγιον βλέμμα, ὃ ἐπλήγωσε τὸ στήθος της σκληρότερον πυροβόλου. Ἡ Μεζάρρα ἠσθάνθη τὸ αἶμά της σταματήσαν εἰς τὰς φλέβας της, καὶ εἶδος θανατηφόρου σκοτοδινίας ἐπῆλθεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της, ὥστε ἐνόμισεν ὅτι ἔμελλε νὰ ἐκπνεύσῃ. Οὐδέποτε εἶχεν ὑποφέρει τοιοῦτόν τι.

— Βάσανοι ἐπὶ βασανῶν, Ἕλληνα, εἶπε σφίγκουσα μὲ παραφροσύνην τὸν βραχίονα τοῦ νέου Ἕλληνα. Ἡ ἐκδικήσις τοῦ Θεοῦ σὲ προσκολᾷ εἰς ταύτην τὴν ἐπικατάρκτον. . . Ἀλλ' ἔστω, ἃς γείνη λοιπὸν ἡ αἰχμάλωτος δῆμιος, καθὼς ἡ δέσποινα. Νὰ λάβῃς ἀπὸ τὴν μαύρην δούλην τὸν πέλεκυν της καὶ τὸν σάκκον της καὶ νὰ μοὶ φέρῃς τὴν κεφαλὴν ἐκείνης ἥτις μοὶ ἀνέσπασε τὴν καρδίαν, καὶ τότε, ἡ φεύγομεν ἢ ἀποθνήσκωμεν ὁμοῦ.

Ὁ νέος ἐκλινεν ἄνευ ἐτέρως ἀποκρίσεως, ἡσπάσθη μὲ ζέσιν τὴν τρέμουσαν χεῖρα τῆς Κυρίας του, καὶ τὴν ὠδήγησεν ἐν σιωπῇ εἰς τὸ χαρῆμι τῶν δούλων.

IV

Τρεῖς ἡμέραι παρῆλθον, καθ' ἃς ἡ Μεζάρρα περιέμενε . . .

Κεκαλυμμένη δὲ μὲ τὸν πέπλον της, ὡς ὑπὸ σάβανον, κεκρυμμένη ἀπὸ τὰ ὄμματα πάντων εἰς τὰ ἐνδότατα τοῦ χαρμεῖου, δὲν ἀνεμίγνυτο ποτὶς εἰς τὰς διασκεδάσεις τῶν γυναικῶν, ἀλλ' ἡσχολεῖτο μόνη νύκτα καὶ ἡμέραν, ν' ἀνοίγῃ θυρίδα τινα, διὰ νὰ εἶδῃ μήπως ἤρχετο ὁ Ἕλληνα. Ἐν μιᾷ δ' ἐσπέρᾳ, ὅτε πάντες οἱ περὶ αὐτὴν ἐκοιμῶντο, αὕτη δὲ μόνη ἠγρύπνει μετὰ τῶν βωθῶν φυλάκων, ἡ θυρίς ἠνεώχθη ἀπ' αὐτῆς, καὶ βραχίων ἐξετάθη πρὸς τὴν νέαν γυναικα, κρατῶν σάκκον ὀλοσηρικῷ χρυσοκέντητον καὶ βαρύν.

— Τέλος εἶπεν ἡ Μεζάρρα, σκιρτῶσα ἐπὶ τῶν προσκεφαλαίων τῆς κλίνης της . . . Εὐχαριστῶ, Ἕλληνα, εὐχαριστῶ! ἐπρόσθεσε μὲ φωνὴν τρέμουσαν.

Καὶ ὁ μὲν σάκκος, βαρὺς ὢν, ἐκύλισε πρὸς τοὺς πόδας της, ὁ δὲ βραχίων ἐγεινεν ἄφαντος, ὅπισθεν τῆς θυρίδος, χωρὶς ν' ἀκουσθῇ ἡ ἐλαχίστη φωνή . . .

Χωρὶς δὲ νὰ παρατηρήσῃ τὴν τελευταίαν ταύτην περίστασιν, διότι ἦν ἐμπλεὺς τῆς φιλεκδικίου χαρᾶς της, ἔρριψεν ἄγριον βλέμμα πρὸς τὸ ἐνώπιον αὐτῆς κείμενον νεκρικὸν τρόπαιον, καὶ παρασυρομένη ὑπὸ θηριώδους θριάμβου, εἶπε μὲ φωνὴν ἀσθενῆ, βλέπουσα τὸν ὀλοσηρικὸν σάκκον καὶ φρίττουσα, ὡς εἰκός, πρὸς τὸ ἴδιον αὐτῆς ἔργον.

— Ἰδοὺ λοιπὸν, ἀλλαζὼν γυνή! ἰδοὺ τί σὲ ἔκαμα, ὥραια ἀντίπαλε! ἐξωφλήσαμεν τέλος τὸ πρὸς ἀλλήλας χρέος! Ὁ φιλήδονος ἐκεῖνος αὐθέντης σου, δὲν ἠδυνήθη νὰ σὲ σώσῃ ἐκ τῆς ἐκδικήσεώς μου, ἐνῶ ὁ ἐραστής μου θὰ μὲ ἀπαλλάξῃ τῆς ἐδικῆς σου! ἡ ἐάν ἀποθάνωμεν, ὃ ἀποθάνωμεν τοῦλάχιστον ὁμοῦ, ὃ θάνατός μου θὰ ἦναι τοσοῦτον γλυκὺς, ὅσον ὁ ἐδικός

σου ἦν τρομερός! . . . Ἄγε λοιπόν, Κιρκασία! ἄγε, διότι περιμένω τὸν Ἕλληνα.

Βήματα ἐπλησίαζον τῶντι ἐκ τοῦ ἐτέρου μέρους τῆς θυρίδος, βήματα τόσον ἐλαφρά, ὥστε ἀνδρὸς δὲν ῥοιόαζον.

— Ὁ Ἕλλην δὲν θὰ ἔλθῃ τοῦ λοιποῦ, Μεζάρρα! εἶπεν ἡ Κιρκασία ἐγείρουσα τὸ παραπέτασμα. Δὲν θὰ ἔλθῃ πλέον, καθότι εἶναι πλησίον σου! . . . ἐπρόσθεσε δεικνύουσα τὸν σάκκον.

Ἡ Μεζάρρα τὸν ἥνοιξε φρίττουσα, καὶ ἀναγνωρίσασα τὴν ξανθὴν κόμην τοῦ Ἑλλήνου, ἔπεσεν ὑπτία καὶ ἄπνους! . . .

Ἡ εὐνοομένη ἔνευσε τότε πρὸς τὴν μαύρην δούλην νὰ τὴν συνοδεύσῃ, καὶ ἀπεσύρθη ἡσύχως, μειδιῶσα ὑπὸ τὸ ἀνεμιστήριόν της.

Ἀφ' οὗτο ἡ Μεζάρρα ἐστερήθη τῆς ἀνακτορικῆς εὐνοίας, ὁ Ἀχμέτης διέταξε νὰ τὴν παραφυλάττωσιν. Οὕτως ἦν τῇ σκιάδι συνέτευξίς της εἶχε προδοθῇ παρά τινος κατασκόπου. Ὅθεν ὁ μὲν Κύριος ἄφησε τὴν ἄπιστον εἰς τὴν διάθεσιν τῆς εὐνοομένης, αὕτη δὲ πάλιν παρέδωκε τὸν Ἕλληνα εἰς τὴν διακρίσιν τῆς μαύρης τῆς δούλης.

Μετὰ μίαν ὥραν περίπου, ὅτε ἡ Σελήνη ἠγέρθη ἐπὶ τῶν στυλοβάτων κυμάτων, γυνὴ ζῶσα, μετ' ἀκεφάλου ἀνδρικοῦ πτώματος, ἐρρίφθησαν ὁμῶς ἐκ τοῦ γνωστοῦ ἐξώστου εἰς τὴν θάλασσαν, ἐνῶ ὁ τρυφήλος Ἀχμέτης ἐρρεγγεν ἔχων τὴν κεφαλὴν ῥαθύμως ἀναπαυομένην ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς Κιρκασίας.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ. Ἀνδρ. Ἀλεξ.)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ὁ ΣΥΝΟΔΙΚΟΣ ΤΟΜΟΣ, Ἡ ΠΕΡΙ ΑΛΗΘΕΙΑΣ. Ἰσως ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο ἀφ' οὗ τὸ ἀναγνώσωμεν. Πρὸς τὸ παρὸν ὁμολογοῦμεν, ὅτι ἀνέγνωμεν μόνον τὰς τρεῖς ἐπιγραφάς του μετὰ τοῦ προοιμίου καὶ ἡ τοῦ Ἱερωνύμου περικοπὴ ἐκείνη « ἐὰν ἐκ τῆς ἀληθείας γίνηται σκάνδαλον, ἄμεινον σκάνδαλον γίνεσθαι εἰς τὴν ἀλήθειαν παρασιωπᾶσθαι, ἢ μᾶς ἐνεθύμισεν ἀκουσίως τοῦ Σωτῆρος τὴν ἱερὰν ῥῆσιν. » Ἀνένδεκτόν ἐστι μὴ εἰθεῖν τὰ σκάνδαλα οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἐρχεται. Αὐσιτελεῖ αὐτῷ εἰ μύλος ὀνικός περικείται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἐρρίπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων.

Μὴ ἀναγνόντες τὸ βιβλίον, δὲν ἤξεύρομεν ἂν ἀλήθειαν περιέχῃ ἡ ψευδὴς τὸ ὑποθέτομεν πλῆρες ἀληθειῶν, μέχρις οὗ τὸ διεξέλθωμεν καὶ ἐγκρίνοντας πληρέστατα καὶ τὸ ἄλλο αὐτοῦ ῥητόν, θέλωμεν νὰ θυσιάζῃται ὁ φίλος Πλάτων εἰς τὴν φιλότατην ἀλήθειαν. Εἰς ὅμως δισταγμὸς μας μένει, καὶ τὸν προτείνωμεν τοῖς ἠθικολόγοις. Δεδοταὶ τὸ ἀπθνεῖ ἀνθρωπίνω

πνεύματι, τοσοῦτον βέβαιον νὰ εἶναι περὶ τῶν κρίσεών του, ὥστε εἰς ὅ,τι αὐτὸ φρονεῖ ἀλήθειαν, νὰ θυσιάζῃ ἡρέμῳ τῇ συνειδήσει, οὐχὶ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ τὰ τῆς πατρίδος συμφέροντα, νὰ ῥίπτῃ ἐν τῷ μέτῳ τὸ σκάνδαλον, ὅπερ ἐξαντλεῖ μὲν ταχέως τὰς τῶν βιβλίων ἐκδόσεις, ἀλλὰ περὶ οὗ ἐρρέθη « οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων ; » Τῷ ὄντι κατὰ τὸ προταχθὲν τοῦ βιβλίου Χρυσοστομικὸν ῥητόν, « ἡ ἀλήθεια γυμνὴ πρόκειται τοῖς πᾶσιν, ἀλλὰ γυμνὸς ἐπρόκειται καὶ ὁ Νῶε, πλὴν οἱ δύο εὐλογητοὶ αὐτοῦ υἱοὶ συνεκάλυψαν τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ἐπὶ δὲ τοῦ Χάμ, πατρὸς Χαναάν, ὅστις » εἶδε τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐξελθὼν ἀνήγγειλε τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ ἔξω, « ὁ Νῶε ἀνέκραξεν ἐπικατάρκτος Χαναάν. » Ταῦτα δὲ λέγομεν, τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, ἀγνοοῦντες εἰσέτι ἂν τὸ βιβλίον τῷ ὄντι ἀλήθειαν λέγῃ, φρονοῦντες δὲ μόνον, μέχρις οὗ μᾶς ἀποδειχθῇ ὅτι ἀπατῶμεθα, ὅτι τῶν τῆς πατρίδος συμφερόντων τὸ πρῶτιστον, καὶ πρὸς οὐδὲν ἐξισούμενον, εἶναι ἡ ἀδιάσπατος ὁλοῦ τοῦ ἔθνους ἠθικὴ ἐνωσις, ἥς πρώτη καὶ ἀφευκτοῦ βάσις εἶναι ἡ ἐκκλησιαστικὴ σύμπνοια.

INFLUENZA dei Greci nel resorgimento delle scienze e delle lettere, discorso di Achille Varvessis. Napoli. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ πονήματος τούτου εἶναι Ἕλλην, ἐξ ἐκείνων τῶν τέκνων τῆς κοινῆς πατρίδος, ἅτινα μακρὰν αὐτῆς ἠναγκασμένα νὰ ζῶσιν, οὐδ' ἠρνήσαντο αὐτὴν, οὐδ' ἐπελίθοντο αὐτῆς, ἀλλ' ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν τρέφουσι ζωηρὸν τὸν Ἕλληνικὸν ζῆλον, καὶ μακρὰν διὰ τῆς συμπεριφορᾶς καὶ διὰ τῆς παιδείας τῶν διαδίδουσι τὸ ὄνομα αὐτῆς σεβαστὸν καὶ ἐντιμὸν. Τὸ πόνημά του μετὰ πολλῆς παιδείας καὶ εὐφυΐας καὶ μετ' ἐθνικοῦ ἐνθουσιασμοῦ γεγραμμένον, πραγματεύεται περὶ τῆς μεγάλης ἐπιβροχῆς ἣν οἱ Ἕλληνες, τὰ σεβαστὰ ἐκεῖνα λείψανα τοῦ Βυζαντινοῦ ναυαγίου, ἥσκησαν ἐπὶ τῆς διαδόσεως τῶν φώτων ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐξ Ἰταλίας καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην, καὶ ἰσχυρότατα ἀντικρούει τοὺς ἀντιλέγοντας.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

— 22 —

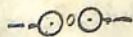
ΝΕΑ ΕΦΕΥΡΕΣΙΣ. Οἱ ἀνθρακες περιττοί. Ὁ Κ. Βαχόφφνερ ἐφεύρε τρόπον δι' οὗ καθιστᾶ περιττὴν τὴν δαπάνην ἀνθράκων καὶ πάσης καυαίμου ὕλης εἰς τὰς ἐστίας. Ἀντ' αὐτῶν δὲ μεταχειρίζεται μικρὰ μετὰλλίνα πέταλα, ἅτινα πυρρῶμενα διὰ στενοῦ σωλῆνος ἀερίου, διαδίδουσι ἀπίστευτον ποσότητα θερμότητος, καὶ ἀναδίδουσι φλόγα λαμπρὰν ὁμοιοτάτην πρὸς τὴν τῶν λιθανθράκων, χωρὶς νὰ φθείρωνται καὶ ν' ἀνανεῶνται, χωρὶς ν' ἀφήνωσι τέφραν οὐδὲ λιγνὴν, οὐδὲ καπνὸν

6'. Πρὸς τοὺς γονεῖς. Γονεῖς! πρὶν ἢ εἰσαγάγη-
τε τοὺς υἱοὺς σας εἰς ἰδιαίτερόν τι στάδιον, σπουδά-
ξετε καθ' ὅσον δύνασθε τὰς κλίσεις, τοὺς χαρακτῆρας,
τὰ προτερήματα, τὴν ἰκνότητά των. Πόσοι εἰς τοῦτο
τὸ ἐπάγγελμα εἰσβιαζόμενοι, ἀποτυγχάνουσιν ἐντε-

λῶς, ἐν ᾧ δι' ἄλλο εἰσὶ προσωρισμένοι ὑπὸ τῆς φύσεως, καὶ ἐδύναντο νὰ διαπρέψωσιν ἂν ἠκολούθουν ἐκείνο. Στρατιωτὴν θέλει ὁ πατὴρ τὸν υἱόν του, καὶ τὸν εἰσάγει εἰς τὸ στρατιωτικὸν σχολεῖον, ἀλλ' ὁ υἱὸς καμμίαν ὄρεξιν διὰ δάσκαλός δὲν ἔχει, καὶ ἀποστρέφεται τὸν κρότον τῶν πυροβόλων καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς πυρίτιδος· ἢ τὸν θέλει νομικὸν ὁ πατὴρ, καὶ ὁ υἱὸς ὑπὸ τὸν κώδικα καὶ τοὺς πανδέκτας ἔχει πάντοτε κεκρυμμένην τὴν ἀνάβασιν τοῦ Ξενοφῶντος, ἢ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ναπολέοντος, ἢ τὸν θέλει ἔμπορον, ἐν ᾧ ἐκείνος οὔτε μίαν διαίρεσιν οὔτε τὴν μέθοδον τῶν τριῶν δὲν δύναται νὰ φέρῃ εἰς πέρας, ἀλλ' ἀπορᾷ εἰς δόξαν συγγραφῆς ἢ ποιητοῦ. Ὅταν οἱ πατέρες, μὴ σπουδάζοντες τῶν τέκνων τὰς κλίσεις, ἐπιφέρωσιν εἰς αὐτὰς βίαν, καὶ τὰ τέκνα τῶν δυστυχῇ καθιστῶσι, καὶ εἰς τὴν πολιτείαν ἀνικάνους πολίτας παρασκευάζουσιν.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΝ ΜΝΗΜΟΝΙΚΟΝ. Ἐν Ἀγγλίᾳ μαρτυρεῖται ἀξιοχρέως ὅτι νῆα τις ἐδύνατο νὰ ἀπαγγείλῃ ὁλόκληρον λόγον ἱεροκήρυκτος, ἀπ' οὗ ἄπαξ μόνον τὸν ἤκουεν, ἐνῶ καθ' ἣν στιγμὴν ὠμίλει ὁ ἱερεὺς, δὲν ἐδύνατο νὰ τὸν ἐπαναλάβῃ. Ἀκούσας ποτὲ ἐν τοιοῦτον κήρυγμα διαρκέσαν ὑπὲρ τὰ τρία τέταρτα τῆς ὥρας, τὸ ἔγραψε μετὰ ταῦτα καὶ τὸ ἔπεμψεν εἰς τὸν ἱερέα, ὅστις παραβαλὼν αὐτὸ πρὸς τὸ χειρόγραφόν του, εἶπεν ὅτι δὲν ἔλλειπεν οὐδ' ἐν μόνον. Τοῦτο δὲ διηγούμεναι αἱ ἐφημερίδες, ἀναφέρουσι συγχρόνως περὶ ἐνὸς κυρίου, ὅστις ἤξευρεν ἐκ στήθους δέκα καὶ ἡμίσεα κλασικοὺς συγγραφεῖς, καὶ ὅταν εὕρισκετο εἰς συναναστροφὴν ἀνθρώπων ἀνοήτων καὶ ὀχληρῶν, ἠπλώνετο εἰς τὴν ἑδραν του, καὶ ἤρχιζε ν' ἀναγινώσκῃ φέρ' εἰπεῖν τὸν *Εὐριπίδην* του ἐκ στήθους. Τέλος διηγοῦνται τὴν παράδοξον περίστασιν μιᾶς νέας ὑπηρετίας, ἣτις ἐνίοτε παρεφρόνει, καὶ τότε ἔλεγεν ἐκ στήθους ὁλόκληρον τὸ ἥμισυ τῆς Γραμματικῆς, δ' εἶχεν ἀκούσει ἄπαξ ἐκ διαλειμμάτων ἀναγινωσκόμενον ὑπὸ τινος διδασκάλου· ὅταν δὲ ἐσωφρόνει, δὲν ἐνθυμεῖτο οὐδὲ λέξιν.

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΟΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΝ. Κατὰ τὰς ἐφημερίδας, εἰς τὴν θέσιν τῆς Στερίας, τὴν φερωνύμως λεγομένην *Ἐρημον*, παρὰ τὴν κόμην Δορέντζον, παρετηρήθη περίεργον φαινόμενον· ἐν ᾧ ἦτον πανσέληνος, στήλη φωτὸς ἐφάνη ὑπὲρ τὴν σελήνην, ἔχουσα τριάκοντα μέχρι τεσσαράκοντα ποδῶν ὕψος, καὶ βάσιν αὐτὴν τὴν σελήνην. Ὁμοία δὲ στήλη, ἀλλὰ βραχυτέρα καὶ ὠχροτέρα, ἐφαίνετο ὑπὸ τὴν σελήνην. Τὰ νέφη κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἦσαν βαρέα καὶ πεληδνά. Διήρκεσε δὲ τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐπὶ εἴκοσι λεπτά, καὶ πολλῶν προλήψεων ἔδωκεν ἀφορμὴν.

ΑΙ ΑΚΑΝΘΑΙ.

Ἡ 18^η ἡ πρώτη τοῦ Μαΐου.
Πλήρης κάλλους ἐκείνου
Μᾶς προσενέει ἡ αὐγὴ,
Ἐν ᾧ εὐχαρις προβάλλει,

Πρασιρίζουσ' ἀραβάλλει
Καὶ εὐωδιάει ἡ γῆ.

—ο—

Χρυσοπλόκαμός τις κόρη
Ἀραβαίνει εἰς τὰ ὄρη,
Ὡς λευκὴ περιστερὰ,
Τοὺς ἀγροὺς νὰ διατρέξῃ,
Κ' εἰς τὴν κόμην της νὰ πλέξῃ
Πρόσγατ' ἀρθῇ δροσερά.

—ο—

Βαίνει μ' ἄφοβον τὸν πόδα
Ἀραμέσος εἰς τὰ ῥόδα·
Ἀλλ' ἐν ᾧ παρτοῦ πετᾷ,
Εἰς ῥόδῃς εὐκάμπτους κλώρους
Περιπλέσσεται με πόρους
Τὰ στρεπτά της τὰ χυτά.

—ο—

Προσπαθεῖ νὰ τ' ἀποσπάσῃ,
Ἡ τοῦλάχιστον νὰ θλάσῃ
Καὶ τοὺς κλάδους τοῦ φυτοῦ,
Ὅτε ἔξαφνα μυρίαί
Μικραὶ ἀκαρθαί, ὀξείαι,
Τὴν κεντῶσιν ἐξ αὐτοῦ.

—ο—

Ὅπισθοπορεῖ, θαυμάζει,
Καὶ «παράδοξον!» φωνάζει·
«Καὶ τὰ ῥόδα' ἀκαρθατά;
«Ἄφοβον προσῆγον χεῖρα,
Καὶ ἐφρόνουν μόνον μῦρα
Πῶς ἐσκόρπιον αὐτά!»

—ο—

Κ' ἐγὼ τότε «ὦ! μεγάλως,
Λέγω, σφάλλεις ἂν τὸ κάλλος
Θαύρῃς ἀνευ ἀκαρθῶν.
Ἀρθ' οἱ ὀφθαλμοί σου ῥίπτουν,
Πλήρ' αὐτοὶ ἀκάρθας κρύπτουν·
Εἰς τὸν μαῦρόν τωρ καρθόν.»

—ο—

Αὕτη δὲ ἐρυθρίωσα,
Μ' ἀπεκρίθη, μειδιῶσα,
Καὶ μ' ἐν βλέμμα μαγικόν.
«Λοιπὸν, φίλε! κ' εἰς τὰ ῥόδα
Θὰ περιπατῶ με πόδα
Τοῦ λοιποῦ προσεκτικόν.»

Δ. Σ. Β.